

Takv

MÜSLÜMANLARDA
YAHUDİLEŞME
— 7 —

İLMİYLE ÂMİL OLMAMAK

Bilal Özbüzdag

EN
HAYIRLI
AZIK

İslami Eğitim Dergisi

Temmuz 2023
33. Sayı

Takva

Eylül 2023 | Safer 1445

İçindekiler

11

Asr-ı Saadetten Fedakârlık Örnekleri

Salih Bağcırgan

15

Kâfırlara Beraat Göstermek

Hüseyin Oral

29

Bu Sertlik, Bu Öfke Niye?

Burak Gültepe

35

Hucurat Suresi
Tefsiri

Muhammed Fırat

22

Ailede Saygı ve Hoşgörü

Ayşe Ebrar

39

Akustik
Klavye
Saldırıları

Burak Eryılmaz

04

İlmikle
Âmil
Olmamak
Bilal Özbuğday

Yayın Türü

Yerel süreli / Bir ayda bir yayınlanır.

Dergi içerisinde Yer Alan Yazılardan

İlgili Yazar Mesuldür.

Kaynak Gösterilerek Alıntı Yapılabilir.

Bismillahirrahmanirrahim

Hamd, ancak Allah (cc) içindir. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerrinden, amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah (cc) kimi hidayete erdirirse onu saptıracak, kimi de saptırırsa onu hidayete erdirecek yoktur. Salat ve selam da O'nun, bizlere rehber olması için gönderdiği peygamberi Muhammed'e (sav) olsun.

Bu ayki sayımızda Yahudilerin özelliklerinden bahsetmeye devam ediyoruz. Bu özelliklerden biriside ilmiyle amel olmamaktır. Yahudilerin gazaba uğramalarının sebebi ilimsiz olmaları değil de, ilimlerinin gereği ile amel etmemeleridir. Allah Teâlâ'nın kendilerine indirmiş olduğu kitabın gereği ile amel etmemeleri, bu sorumluluk altına girdikten sonra sorumluluğun gereğini yerine getirmemelerinden kaynaklanmaktadır.

Aile köşemizde ise bu sayımızda yazarımızın ele aldığı konu ailede saygı ve hoşgörü. İletişim konusunda konuşanlar evlilikte öncelikle sevgi mi yoksa saygı mı diye tartışmışlardır. Bazısı evlilikte ilişkinin temeli sevgiyle atılır saygıyla beslenir demişlerdir. Ancak bazı kişiler ise saygının öncelikli olduğunu söylemişlerdir. Bu ay bu konuları ele alacağız inşallah.

Dergimizin içerisindeki, kıymetli yazarlarımızın, özenle hazırladıkları diğer yazılarımızı da okumanız ve faydalanmanız dileği ile...

Başarı Allah'tandır.

Velhamdulillahi Rabbil âlemin...

Editor

İLMİYLE ÂMİL OLAMAMAK

Bilal Özbuğday

Rabbimiz Teâlâ'ya her gün beş vakit namazımızın her rekâtında bir duada bulunmaktayız.

“Ya Rabbi bizleri doğru yola ilet. Gazaba uğrayan ve sapanların yoluna iletme...”

Adiy ibni Hatim'den rivayet edilmektedir ki o, Rasulullah'a (sav) gazaba uğrayanların kimler olduğunu sorduğunda **“Onlar Yahudilerdir”** dedi ve sapanların da Hristiyanlar olduğunu buyurdu.

Bu duanın içerisinde iki gruptan olmak istemediğimizi belirtiriz. Gazaba uğrayanlar ve sapanlar... Gazaba uğramış olan kimseler Yahudilerdir. Sapanlar ise Hristiyanlardır. Asıl itibariyle Yahudiler, Hristiyanlardan daha sapkın ve azgın bir topluluktur. Bunun sebebi kendilerinin gazaba uğramalarıdır. Gazaba uğramalarının sebebi ise ilim sahibi olup da amel etmemeleridir. Hristiyanlar ise bilgisizce amel etmeleri neticesinde yollarını şaşırmış olmalarından sapmışlardır. Elbette her iki grup da Allah'ın muradı üzere değillerdir.

Yahudilerin gazaba uğramalarının sebebi ilimsiz olmaları değil de, ilimlerinin gereği ile amel etmemeleridir. Allah Teâlâ'nın kendilerine indirmiş olduğu kitabın gereği ile amel etmemeleri, bu sorumluluk altına girdikten sonra sorumluluğun gereğini yerine getirmemelerinden kaynaklanmaktadır.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ
الْجَمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا
بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

“Tevrat'la yükümlü tutulup da onunla amel etmeyenlerin durumu, ciltlerle kitap taşıyan eşeğin durumu gibidir. Allah'ın ayetlerini inkâr eden topluluğun hâli ne kötüdür! Allah, zalimler topluluğunu hidayete erdirmez.”¹

Yani tıpkı ne taşıdığını bilmeyen üzerine kitaplar yüklenmiş eşekler gibidirler. Yahudiler de, adeta bir merkep gibi Tevrat'ı yüklenmişlerdir ve o kitabın kendilerine ne tür sorumluluklar getirdiğini bilmemekte, bilseler de gereğini yerine getirmemektedirler.

Onların durumu eşekten daha beterdir. Çünkü eşek kendisine şuur verilmediği için mazurdur. Yani bunların durumu üzerine kitap yüklenen ancak içinde ne olduğunu bilmeyen ve hissî olarak onları taşıyıp muhtevasını anlamayan merkeplerin durumu gibidir.

Yahudiler de onun lafzını ezberleyerek, ruhunu anlamamışlar ve gereğince amel etmeyip aksine te'vil, tahrif ve değiştirme yoluna sapmışlardır. Önemli olan bu kitaplardakini güzelce kavramak ve gereğini yerine getirmektir, anlamak ve yaşamaktır.

İnsanlar ile hayvanları birbirlerinden ayıran şey iradedir. İnsanlarda olduğu gibi hayvanlarda da akıl vardır. Ancak insanı hayvanlardan ayıran şey iradedir. İşte bu irade ile insan hayvandan daha aşağı da olabilir daha faziletli bir yaratılmış da olabilir. Onlara verilen şuur ve irade ile Tevrat'ı okuyor ve anlıyorlar. Fakat buna rağmen, yine de bu öğretiyi uygulamaktan kaçınmakta ve Peygamber'i (sav) bile reddetmektedirler. Oysa bu peygamberler, Tevrat'a göre hak bir peygamberdir.

Bu ayeti Yahudiler açısından iki yönü ile anlamak mümkündür;

a) Kendilerine Tevrat verilmesine ve ona göre amel etmekle sorumlu tutulmalarına rağmen, bu sorumluluklarının bilincinde olmamış ve bunu yerine getirmemişlerdir.

¹ (62/ Cuma 5)

b) “Tevrat” yüklenmiş kimseler olmaları nedeniyle, Rasulullah'a (sav) herkesten önce uymalıydılar. Çünkü Tevrat'ta açıkça Rasulullah'ın (sav) geleceği müjdesi verilmişti. Ancak buna rağmen Yahudiler, Tevrat'ın mesajına aldırmaksızın, Rasulullah'a (sav) herkesten daha fazla karşı çıkmışlardır.

Her iki vecihle de anlaşıldığında ortak nokta şudur ki; Yahudiler yüklendikleri kitabın gereği ile amel etmediler, ilimlerini, öğrendiklerini arkalarına attılar.

Yani öz bir ifade ile ilimleri ile amel etmemeleri ve kitaplarının gereğine uygun davranmamalarının neticesinde İsrailoğulları gazaba uğramışlardır.

İlim ile amel etmemek, kazanılan ilim ile toplulukların kendini üstün görmesi, kendilerinin sorumlu oldukları kitabın gereği ile amel etmemek ve kitabı dikkate almamak bir Yahudileşme emaresidir.

Bugün biz Müslümanların problemi de bilgisizlik ya da ilimsizlik değildir. Eski yıllara nazaran bugün müminler daha çok şey bilmekte, daha hızlı bilgiye ulaşmaktadırlar. Ancak eskiye kıyasla amelileri daha azdır.

Bundan 20 yıl önce ilme, bilgiye ulaşmak çok daha zordu. İnsanlar bir kitaba ulaşma noktasında çok meşakkat içerisinde idiler. Günümüzde ise bir tuşla, internet siteleri ile bilgiye, ilme, kitaba daha rahat ulaşılmaktadır. Artık internete arayıp da bulamadığımız ilmî bir mesele kaldı mı ki? Neredeyse yok.

Sahabe neslini bir düşünelim mi? Kütüphanelerinde ne kadar kitap vardı acaba?

Bizler tüm kitapları tek bir kitabı anlamak ve sahabelerin neler yaptığını anlamlandırmak için okuyoruz. Ancak Kur'an'ın ana fıkından ya da onunla amel etmek suretiyle onu taşımaktan gün geçtikçe uzaklaşıyoruz. Bu halimize bilgi obezliği ismini verebiliriz. Bilgiden dolayı obezleşmiş hareket edemeyen insanlar olduk.

Amele önem vermeyen ancak bilgiye amelden daha fazla önem veren bir topluluk haline dönüştük. Bizim için çok hadis okumak, çok kitap okumak az olan birkaç amelden daha sevimli hale geldi. Bu da bizleri aslında bilip de, amel etmeye götürmektedir. Bu problem bizlerde derinleştikçe Yahudilere olan benzerliğimiz artmış olmaktadır.

“Ne için ilim tahsil ediyoruz? Yaptığımız sohbetler, dinlediğimiz dersler ne içindir?” diye bir soralım. Bunların sebebi boş kalmamak için midir yoksa adet yerini bulsun diye midir? Yıllardır gidilip gelinen dersler ameliimizi artırdı mı? Basılan kitaplar ile Müslümanların toplulukları kalitelileşti mi yoksa kaliteden uzak zıvanadan çıkan bir topluluk mu oldular? Bu soruları kendimize ve topluluklarımıza sormak mecburiyetindeyiz. Bu soruların cevapları aslında topluluklarımızın ne kadar Yahudileşme vasıflarına yaklaşıp yaklaşmadığını bizlere gösterecektir.

Amel etmeyen, ilim sahibi olmaya ise her şeyden fazla önem veren ancak sorumluluklarını tanımlama ve yerine getirme noktasında ise gayet tembel bir topluluk elbette Yahudilere benzeyip benzemediğini düşünmelidir.

Meseleyi sadece kitabın ahkâmına taalluk ettirsek de sadece ahkâmdan ibaret değildir, ahlâkî ilkeleri esastır diyerek ahlâka taalluk ettirsek de her iki şekilde de ne yazık ki imtihanımızı geçmiş olamıyoruz.

Topluluklarımızın ne kadar Kur'an ahlâkını taşıyıp taşımadığını en avamımızdan en havasımıza hepimizin tespit ettiği büyük bir gerçekliktir. Hepimiz müminlerin ahlâkının Kur'an ahlâkından uzak olduğunu, cahiliyelerimizi bir türlü bırakamadığımızdan dert yaşıyoruz. Bunun en büyük sebeplerinden birisi öğrendiklerimiz, okuduklarımız ile amel etmeyişimizdir.

Ahlâk kitabı okuyoruz ama ahlâklı olamıyoruz, zühd kitabı okuyoruz ama zahid olamıyoruz. Takva ile ilgili dersler dinliyor ama muttakilerden olamıyoruz. İşte bu kitabımızdan uzaklaştığımızı ve kitabın bize yüklediği sorumlulukları amel etmemek suretiyle yerine getiremediğimizden kaynaklıdır.

Herkesin dert yanması, ancak bir türlü sıkıntılı Müslümanları bulamayışımızda büyük bir ironidir. Bunu da zikretmeden geçemeyeceğim. Herkes ahlâki problemlerden ve sıkıntılardan bahsediyor. Ticari alanda, sosyal alanda, ikili ilişkilerde vahye uygun davranmamaktan, İslam'a uygun yaşamadığımızdan hep birlikte bahsediyoruz. Ancak bu suçluları bir türlü tespit edemiyoruz. Bazen insan bu kadar insanın bu olanların farkında olmasına, ancak durumların değişmemesine hayret ediyor.

Diğer bir husus olan kitabın ahkâmına dair sorumlulukları yerine getirmemeye örnek verecek olursak; Bir boşanma, ortaklık ya da iddet ile alâkalı hüküm olduğunda Müslümanların -istisnaları hariç- kitaba uygun davranmadıklarını, kendi hevalarından, isteklerinden, canlarının isteklerinden hareket ettiklerine şahit olmaktayız. Nikâh kıyarken üzerine düşenleri yapan bir erkek, boşanma söz konusu olduğunda nafaka gibi sorumluluklardan kaçma peşinde olup iddetini kocasının evinde beklemek zorunda olan bir kadın da nefesine uyup arkadaş evinde iddet beklemeyi gündeme getirebilmektedir.

Nikâh kıyılırken anlık lazım olan veli sonrasında başka bir veli ile anında değiştirilebilmektedir. Velisiz olmaz! Kitabın, şeriatin emrettiğinin dışına çıkmamak lazım tabi!!!

Ya da bir ortaklık, mudarebe² hukuku söz konusu olunca ne yazık ki Müslümanlar Allah'ın sınırlarını koruyamıyor. Kâr elde ederken sesi çıkmayan insanlar ya da başlangıçta şeriatın ışığında hareket etmeyenler, zarar edip ellerinden sermayeler gidince ortaklarından şeriatın izin vermediği hak talebinde bulunabiliyorlar.

Yahudileşmemek için ne yapacağız?

Bilgi yönünden dolduk, taştık. Artık hareket edecek halimiz kalmadı. Her meseleyi, her konuyu en ince detaylarına kadar ihtilafları ile öğreniyor ya da öğrenme gayretinde oluyoruz. Ancak pratik bizim için çok da önemli bir konu olarak karşımıza çıkmamakta. Bu konu bizlere ilim amel dengesizliğini göstermektedir.

Bizim artık amel eden insanlara ve amellere ihtiyacımız var. Bu Yahudileşme emaresini üzerimizden atmamızın çözümü budur. İnanın bugünden itibaren okumayı bıraksak hiçbir zarar görmeyeceğiz desek haksız çıkmayız herhalde.

İnsanların kütüphanelerini, okuduklarını değil de ne kadar amel ettiklerine bakalım artık. Ne kadar vaaz ettiklerine, ne kadar konuştuklarına, ne kadar whatsapp durumu yaptıklarına, ne kadar sosyal medyada yazdıklarına değil de amellerine, icraatlarına bakalım. Böyle olunca bizler de kendi amellerimize odaklanacağız.

Çünkü bu durum bizlerin bakış açısını, hassasiyetlerini, değer yargılarını değiştirecektir. Amel üzere yani pratik üzere bir bakış açısı geliştirmemize sebep olacaktır. Bizim nezdimizde ilim ve bilgi amel edilmeksizin ya da pratiği olmayan bir bilgiyi elde etmenin bir değeri olmamalıdır.

Bu değişimi sağlamadığımızda Yahudilerin bir vasfını kazanmış olacak ve - Allah bizleri korusun.- gazaba uğramışlardan olacağız.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرٍّ مِنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ مَنْ لَعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ

وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ

De ki: “Allah katında cezası bundan daha kötü olanları size haber vereyim mi? Onlar, Allah'ın lânetlediği ve gazabına uğrattığı, içlerinden maymunlar ve domuzlar çıkardığı kimseler ile tağutlara tapan kimselerdir. İşte bunların yeri daha kötüdür ve onlar doğru yoldan daha çok sapmışlardır.”³

Öğrenme noktasında gayretimizi amel etmemiz oluşturmalıdır.

² (Sermayenin bir ortağa, emeğin ise bir diğer ortağa ait olduğu ortaklık şekillerinin bir çeşididir.)

³ (5/ Maide 60)

Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır;

لَا تَزُولُ قَدَمًا عَبْدٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُسْأَلَ
عَنْ عُمْرِهِ فِيمَ أَفْنَاهُ، وَعَنْ عِلْمِهِ فِيمَ فَعَلَ،

وَعَنْ مَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَفِيمَ أَنْفَقَهُ، وَعَنْ
جَسَمِهِ فِيمَ أَبْلَاهُ

“Hiçbir kul, kıyamet gününde, ömrünü nerede tükettiğinden, ilmiyle ne gibi işler yaptığından, malını nereden kazanıp nerede harcadığından, vücudunu nerede yıprattığından sorulmadıkça bulunduğu yerden kıpırdayamaz.”⁴

Sahip olduğumuz bilgiler ile ne yaptığımızdan sorguya çekileceğiz. Kıyamet günü bu hesap verilmeksizin kişi yerinden dahi kıpırdayamayacaktır. Bunun farkında olan bir insan sırf öylesine bir şey okur ya da dinler mi? Elbette hayır. Düşünün her okuduğunuzda ya da dinlediğinizde ilminiz ve bilginiz artmaktadır. Peki, o dinlenen ya da okunulandan sorguya çekileceksiniz. Bu gözle bakıldığında insan kendisine çeki düzen verip, neyi, niçin okuduğunun derdi içerisinde kendisini bulacaktır.

İlim elde etmek, okumak, kitaba sarılmak, kitabı üstlenmek insanın aleyhine ya da lehine bir netice ile sonuçlanır. Kişi bunlar ile fazilet ve değer de elde edebilir, lanetlenmiş birisi de olabilir.

Kur'an ile izzeti amel ettiğimiz, arkamıza atmadığımız, sorumlulukları yerine getirdiğimiz takdirde bulabiliriz. Aksi takdirde bilgili ancak lanetli bir kavim olabiliriz. Rabbim bizi bu kavimlerden eylesin. Amin...

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ
وَاتَّبَعَ هَوَاهُ

فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلَ عَلَيْهِ يَلْهَثُ
أَوْ تَتْرَكُهُ يَلْهَثُ

ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصُصِ
الْقِصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

“Dileseydik o ayetlerle onu elbette yüceltirdik. Fakat o, dünyaya saplanıp kaldı da kendi heva ve hevesine uydu. Onun durumu köpeğin durumu gibidir: Üzerine varsan da dilini sarkıtıp solur; kendi haline bıraksan da dilini sarkıtıp solur. İşte bu, ayetlerimizi yalanlayan toplumun durumudur. Şimdi onlara bu olayları anlat ki düşünsünler.”⁵

Yine Ömer (rah) şöyle buyurmaktadır;

إِنَّ اللَّهَ يَرْفَعُ بِهَذَا الْكِتَابِ أَقْوَامًا وَيَضَعُ بِهِ الْآخَرِينَ

“Allah Teâlâ bu kitap ile bazı kavimleri yüceltir, bazılarını ise alçaltır.”⁶

⁴ (Tirmizi)

⁵ (7 / Araf 176)

⁶ (Müslim)

Bu yükseliş ve değer kazanma kitabın salt olarak indirilmesi, okunması ya da bilinmesi ile elde edilecek bir husus değildir. Amel edilmesi ve sorumluluklarının yerine getirilmesi ile bu yükselme ancak elde edilebilir. Aksi takdirde kitabın bir kavme indirilmiş olması tek başına bir yüceliği barındırmaz.

Kişi amelleri kadardır. Amelleri ne kadar ise kişinin değeri o kadardır. Aslında dahası da vardır. Yapılan ameller bile tek başına değil ihlas ile yapıldığında değer kazanacaktır.

Ebu Zeyd Usame ibni Zeyd ibni Harise (ranhuma) şöyle dedi:

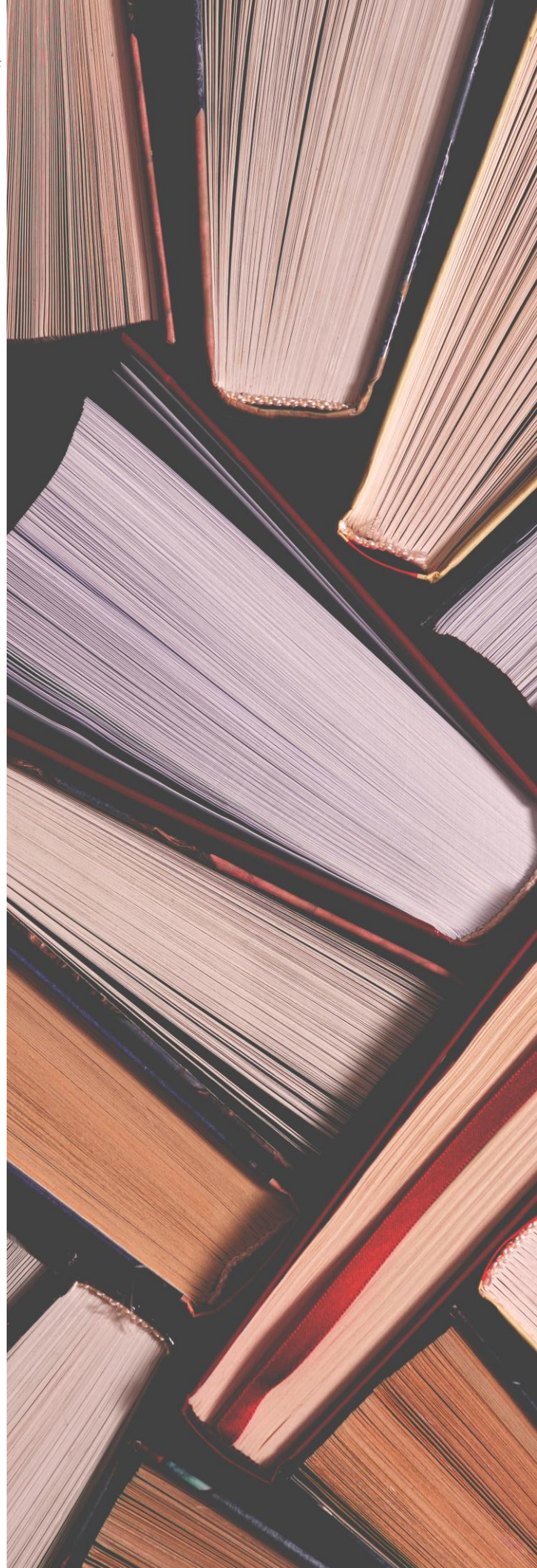
Rasulullah'ı (sav) şöyle buyururken işittim; **"Kıyamet günü bir adam getirilir ve cehennem ateşine atılır. Bağırsakları karnından dışarı çıkar ve onlarla birlikte değirmen döndüren merkep gibi döner durur. Cehennem halkı onun yanına toplanırlar ve derler ki:**

– Ey filân! Sana ne oldu? Sen iyiliği emredip kötülükten nehyetmez miydin? O kişi de:

– Evet, iyiliği emrederdim fakat kendim yapmazdım, münkerden nehyederdim fakat kendim yapardım, der."⁷

Rabbim bizleri Yahudileşmekten ve Yahudi ahlâkından muhafaza etsin. Amin...

⁷ (Buhari)

ASR-I SAADETTE FEDAKÂRLIK ÖRNEKLERİ

Salih Bağırhan

Allah'a hamd, Rasulüne salat ve selam olsun.

Allah (cc) Adem'den (as) bu zamana kadar hakkı yada batılı savunan, destekleyen, uğrunda canını ve malını gözünü yummadan feda edecek nice kimseleri örnek olarak çıkarmıştır. Kimileri isimlerini tarihe altın harflerle yazdırmış, bedenleri toprağın altında olsa bile hala hatırlıyor ve rahmetle onları yad ediyoruz. Kimileri de vardır ki zamanlarını, vakitlerini, ömürlerini batıl davalar uğrunda bir hiç uğruna sarf etmiş, İslam'a ve Müslümanlara düşmanlık yaparak adlarını tarihe kara harflerle yazdırmış, bunları da halen hatırlar ve lanetlerle anmaktayız. Aralarındaki ortak pay, kıyamete kadar isimlerinin ve yaptıkları amel-lerin birçok kişiler tarafından bilinmesidir. Ayrıldıkları yer ise birisinin hak, diğ-erinin batıl savunucu olmasıdır.

Dertleri ve gayeleri cennet olanlar, Allah'ı razı etme ve onun vechini görebilme, peygamberle, şehitlerle, sadıklarla cennette komşu olmak istiyorlarsa, Allah ve Resulünün razı olduğu, örneklik olarak gösterdiği kişilere ittiba etmek ve onları taklit etmek zorundadırlar.

Bunlar Kimlerdir?

Başta Allah Rasulü olmakla birlikte sonrasında sahabe, tabiin ve teba tabiindir. Allah (cc) bu nesilden razı olduğunu, onlar için cennet nimetlerini hazırladığını beyan etmiştir.

Allah (cc) şöyle buyurmaktadır:

وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

“(İslâm dinine girme hususunda) öne geçen ilk muhacirler ve ensar ile onlara güzellikle tabi olanlar var ya, işte Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. Allah onlara, içinde ebedî kalacakları, zemininden ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. İşte bu büyük kurtuluştur.”¹

جَزَاؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ

“Onların Rableri katındaki mükafatı, içinde temelli ve sonsuz kalacakları, içlerinden ırmaklar akan Adn cennetleridir. Allah onlardan razıdır. Onlar da Allah'tan razıdır. Bu, Rabbinden korkan kimseyedir.”²

Allah Rasulü (sav) en hayırlı neslin saha-be, tabiin, teba tabiin olduğunu açık bir şekilde açıklamış ve şöyle buyurmuştur:

“Ümmetimin en hayırlı nesli benim zamanımda yaşayanlardır, sonra onları takip edenler, daha sonra da bunların peşinden gelenlerdir.”³

Hayatımıza yön verecek, fedarlıkta zirve yapmış bu nesilden bazı kişilerin hayatlarından bir bölümü örnek vermek istiyorum.

¹ (9/Tevbe 100)

² (98/Beyyine 8)

³ (Buhari)

1. Enes Bin Nadr (ra)

Enes bin Malik'in (Enes bin Nadr'in yeğeni) rivayetine göre Bedir Savaşı'nın zaferle sonuçlanmasına sevinen ancak savaşa katılanlar arasında bulanamayan Enes bin Nadr'ın (ra) bu üzüntüsünü ve aldığı kararı şöyle ifade eder:

“Rasulullah (sav) ile birlikte ilk savaşta (Bedir) bulunamadım. Eğer Allah bana bir savaş gösterirse bu savaşta ne yapacağımı Allah mutlaka görecektir” dedim. Uhud günü gelip de Müslümanlar yenilgiye uğrayınca “Ey Allah'ım, ben bu müşriklerin yaptıklarından uzağım. Senin yanındayım. Müslümanların yaptığından dolayı da senden özür diliyorum.”

Bundan sonra Enes kılıcını kuşanıp yürüdü, Sa'd bin Muaz onun karşısına çıkınca ona şöyle dedi:

“Ey Sa'd! Vallahi Uhud'un arkasında cennet kokusunu alıyorum. Sa'd ile konuşmasını bitirdikten sonra şehit oluncaya kadar savaştı. Sa'd (Enes b. Nadr'ın yaptıklarını takdir ederek) “Ya Rasulallah Ben onun yaptığını yapamadım” dedi.

Enes bin Malik şöyle devam ediyor: “Amcamı şehitler arasında bulduk. Kılıç, mızrak ve ok yaralarından 80 küsur yarası vardı. Onu tanıyamadık. Neticede kız kardeşi geldi de, parmak uçlarından tanıdı. Biz şu ayetin, o ve arkadaşları hakkında indiğini anlatırdık:

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا

“Mü'minler içerisinde, Allah'a verdikleri sözde duran nice erler vardır. İşte onlardan bazısı, sözünü tutup o yolda canını vermiştir. Bazısı da beklemektedir.”⁴

2. Umeyr b. el-Humam (ra)

Enes (ra) şöyle dedi: “Rasulullah (sav) ile ashabı yola çıktı ve müşriklerden önce Bedir'e vardılar. Müşrikler de geldiler. Rasulullah (sav) şöyle buyurdu: **“Sizden hiçbiriniz, ben başında olmadıkça herhangi bir şey yapmasın.”** Sonra müşrikler yaklaştı; bunun üzerine Rasulullah (sav): **“Genişliği göklerle yer arası kadar olan cennete girmek üzere ayağa kalkın!”** buyurdu. Enes der ki: “Ensar'dan Umeyr İbn Humâm (ra) “Ya Rasulallah! Genişliği göklerle yer arası kadar olan cennet mi?” diye sordu. Peygamberimiz: **“Evet”** buyurdu. Umeyr: “Ne iyi, ne âlâ!” dedi. Rasulullah (sav): **“Niye öyle söyledin?”** diye sordu. Umeyr: “Allah'a yemin ederim ki ya Rasulallah, cennet ehlinden olmayı istediğim için öyle söyledim, başka maksadım yok” dedi. Rasulullah (sav): **“Şüphesiz sen cennetliksin”** buyurdu. Umeyr, bu söz üzerine torbasından bir kaç hurma çıkartıp onları yemeye başladı. Sonra:

–Eğer şu hurmalarımı yiyinceye kadar yaşarsam, bu gerçekten uzun bir hayattır, diyerek elindeki hurmaları attı, sonra şehit oluncaya kadar müşriklerle savaştı.”⁵

⁴ (33/Ahzab 23)

⁵ (Müslim)

3. Abdullah b. Cahş (ra)

Abdullah b. Cahş'ın Uhud savaşındaki fedakârlığı ve mücadelesi ise bambaşkadır. Aşhab-ı Kırâmın önde gelenlerinden olan Sa'd b. Ebî Vakkas (ra) şöyle anlatıyor:

“Uhud Savaşının başlamasından hemen önce Abdullah yanıma gelerek bana şöyle dedi: 'Gel, bir köşeye gidelim de Allah'a dua edelim. Sen benim duama âmin de, ben de senin duana âmin diyeyim.' Ben: 'Olur' deyince bir kayanın ardına gittik. Sonra ben “Allah'ım! Savaş sırasında karşıma güçlü kuvvetli bir düşman çıkar. Ben onu öldüreyim ve üzerindeki kıymetli eşyaları ganimet olarak alayım” diye dua ettim. Duamı bitirince Abdullah: “Âmin” dedi ve kendi duasına başladı: “Ya Rabbi! Savaş meydanında karşıma güçlü, kuvvetli bir düşman çıkar. Ben onunla çarpışayım. O beni öldürsün. Burnumu ve kulaklarımı kessin. Yarın senin huzuruna çıktığımda, Sen bana: “Ey kulum, burnun ve kulakların nerede, burnun ve kulakların neden kesildi” dediğinde ben: “Senin ve Resulünün rızası için kesildi” diyebileyim. Abdullah'ın duası bittiğinde, söz verdiğim için âmin demek zorunda kaldım.

Nihayet savaş başladı. İki taraf kıyasıya savaşıyor, tam bir can pazarı yaşanıyordu. Abdullah düşman saflarının ortasına dalmış cihad ediyor, ölüme meydan okuyordu. Uhud Savaşı Müslümanlar için oldukça sıkıntılı geçti. Bir aralık tamamen dağılan İslam ordusu, ölmeyi yaşamaya tercih etmiş mukaddes mücahitler sayesinde toparlanarak müşriklere kesin bir zafer kazanma fırsatı vermedi.

Düşman savaş meydanını terk ettiğiğinde Sa'd bin Ebi Vakkas, Abdullah bin Cahş'ın paramparça edilen vücudu ile karşılaştı. Burnu ve kulakları kesilmişti. Etrafa baktığında bir ağacın dalına asılan bir ipin ucundaki burnu ve kulakları gördü. Müşrikler Nahle Seriyyesi'nin kahraman komutanının vücudunu, parmaklarını, burnunu ve kulaklarını doğrayarak intikam almışlardı. Abdullah'ın duası kabul olmuş ve Abdullah Allah yolunda şehid olmuştu.

4. İsimsiz Kahraman

Ebu Bekr İbni Ebu Musa el-Eş'arî (ra) şöyle dedi:

Babam Ebû Musa (ra) düşmanın karşısında durup “Ben Rasulullah'ı (sav) **“Şüphesiz cennet kapıları kılıçların gölgeleri altındadır”** derken işittim dedi. Bunun üzerine üstü başı perişan biri ayağa kalkıp “Ey Eba Musa! Bu sözü Rasulullah (sav) söylerken sen mi işittin?” diye sordu. Ebu Musa “Evet, ben işittim” cevabını verdi. Bunu duyan adam, arkadaşlarının yanına dönüp “Sizleri selamlıyorum” dedi ve kılıcının kınını kırıp attı. Sonra elinde kılıcıyla düşmanın üzerine yürüdü ve ölünceye kadar düşmanla savaştı.⁶

Evet, bu gibi nice sahabe, tabiin ve teba-i tabiin vardır ki islâm davası için çokça fedakârlıkta bulunmuşlardır. Rab-bim bizleri sözlerimizde, fiillerimizde samimi olan müminlerden eylesin. Bizleri bu hayırlı, faziletli nesillerle haşrolmayı, cennette beraber olmayı nasip ve müyes-ser eylesin. Amin...

⁶ (Müslim)

KÂFİRLERE BERAAT GÖSTERMEK

Hüseyin Oral

Allah'a hamd ve Rasulüne salat ve selamdan sonra;

Bir önceki bölümde Müslümanlara göstermemiz gereken velayet ilişkisinden bahsetmiştik. Bu bölümde ise kâfirlere karşı göstermemiz gereken nefret ve düşmanlık konusunu ele alacağız.

Sevginin var olduğu yerde nefret, nefretin olduğu yerde de sevgi bulunamaz. Bunlar birbirinin zıddıdır. Bir mü'min din kardeşlerine velayet gösteriyorsa kendisiyle aynı akide üzere olmayan küfür ehline de berâ uygulamalıdır.

Müminlere gösterilmesi gereken vela öğrenildikten sonra onun zıddı olan ve kâfirlere karşı sergilenmesi vacip olan berâyı da gerekli detaylarıyla öğrenmek gerekir.

Berâ: Muadat kelimesi ile de ifade edildiğinden muadatın (nefret ve düşmanlık) anlamını şöyle izah edebiliriz; (يُعَادِي، عَادَى) kökünden gelen bu kelime husumet ve en az iki şeyin birbirinden uzak olması anlamlarını içinde bulundurur.

Ayeti kerimede: **“O vakit siz vadinin yakın bir yamacında idiniz, onlar ise uzak bir yamacında idiler.”**¹

Toplulukların birbirine düşman olması halinde yine Muadat kökünden gelen bu kelime kullanılır. İlgi ve alakanın kesilmesi, birbirinden uzaklaşılması ve muhalefet etme anlamları da bu kelimenin içerisinde yer alır. Her buğz edilen düşman olmasa da, düşman olunan herkese buğz edilir. Bu sebeple adavetin içerisinde buğz ve kerih görme hoşlanmama anlamları da bulunmaktadır.

Allah (cc) müminlere kâfir ve müşriklerle karşı düşmanlık göstermelerini emretmiştir. Bu satırlarda onlara karşı düşmanlığın nasıl gerçekleştirilmesi gerektiğine dair açıklamalara yer verilecektir.

Kâfirlere karşı ortaya konulması gereken adavet iki kısımda değerlendirilmiştir;

Birincisi: Her kâfire karşı buğz ve nefret duymaktır. Kâfirlerden beri olan her Müslüman Yahudi, Hristiyan, Mürted, Rafizi, Siyonist, Mason, Laik, Demokrat, her ne kadar kâfir çeşidi varsa hepsinden nefret etmeli ve hepsine buğz etmelidir.

Mü'minin bu kâfirlerin her çeşidine karşı buğz ve nefret içinde olması onların Allah'a küfretmelerinden (kâfir olmalarından) dolayısıdır. Mü'minin kâfirlere karşı buğz ve nefret içinde olması berâ akidesinin temelini oluşturur.

Hiçbir müminin küfürden ve şirkten nefret edip de, o küfrü ve şirki işleyenlerden nefret edip buğz etmemesi düşünülemez.

Kâfirlere karşı müminin göstereceği buğz ve nefret onun inancının temel rükünlerinden biri olmakla birlikte Kelime-i tevhidin gereklerinden ve tevhid akidesinin aslındandır. Öyle ki bu davranışı mutlak olarak terk edenler; dinini kökünden yok etmiş, imanını bozmuş, İslam'ın dışına çıkmış, Allah'ı inkâr etmiş kâfirlerden sayılır.

¹ (8/Enfal 42)

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ
حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ
إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ
وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ
أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

“Allah'a ve ahiret gününe inanan bir toplumun babaları, oğulları, kardeşleri yahut akrabaları da olsa Allah'a ve Resulüne düşman olanlarla dostluk ettiğini göremezsin. İşte onların kalbine Allah, iman yazmış ve katından bir ruh ile onları desteklemiştir. Onları içlerinden ırmaklar akan cennetlere sokacak, orada ebedî kalacaklardır. Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan hoşnut olmuşlardır. İşte onlar, Allah'ın tarafında olanlardır. İyi bilin ki, kurtuluşa erecekler de sadece Allah'ın tarafında olanlardır.”²

Bu ayette Allah'a ve Rasulüne düşman olanlar; Allaha ve Rasulüne karşı gelen ve hudut mücadelesine girerek, muhalefet eden kâfirlerdir.

Allah (cc) bu ayette kâfirleri sevip hayranlık duyanların imanlarını nefyetmiş yok saymıştır. Kâfiri sevip sayan mümin olamaz. Kim kâfirleri severse mümin değildir. Başka bir ifadeyle kim ben kâfir ve müşriklere düşmanlık gösteremem derse veya düşmanım olsalar bile onları tekfir edemem diyecek olsa, kesinlikle mümin olamaz. Böyle diyen kimseler; ancak bu Kur'an'ın bir kısmına iman ederiz, bir kısmını da inkâr ederiz diyen, ikisi arasında bir yol tutmak isteyen ve Allah'ın (cc) işte hakiki kâfirler onlardır diye buyurduğu kimselerle aynı konumda olurlar.

Allah (cc) kâfirlere ve müşriklere düşmanlığı vacip kılmıştır. Her müminin onlarla zıtlaşması ve tekfir etmesi (kâfir olduklarını bilip gereğine göre davranması) vaciptir. Tevhidi bilen ve amel eden bir müminin müşriklere karşı adavet, buğz ve nefret içerisinde olmaması, tasavvur dahi edilemez. Kâfir ve müşriklere karşı vacip olan düşmanlığı sergilemeyen kimsenin tevhid akidesini bildiği ve amel ettiği söylenemez. Böylelerinde hayır namına hiçbir şey kalmamış demektir.

Sevgi ve nefret iki zıt kavramlar olmasından dolayı asla bir kalpte bir araya gelemmez. Kâfirlerden nefret etmeyen onların sevgisini kabullenmiş demektir. Yukarıdaki ayette açıkça belirtildiği gibi anne, baba, kardeş, akraba ve aşiret bağlarıyla bağlı bulunduğumuz kimseler olsalar bile kendilerini asla küfürlerinden dolayı sevemez, muhabbet besleyemeyiz. Bir müminin anne babası asli kâfirlerden olsa; mesela Yahudi veya Hristiyan olsa bile kalbinden onlara buğz ve nefret içinde olmalıdır.

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ
لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَيَّ
مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

“Biz insana, ana-babasına iyi davranmasını tavsiye etmişizdir. Eğer onlar seni, hakkında bilgin olmayan bir şeyi (körüne) bana ortak koşman için zorlarsa onlara itaat etme! Dönüşünüz ancak banadır. O zaman size yapmış olduklarınızı haber vereceğim.”³

² (58/Mücadele 22)

³ (29/Ankebut 8)

Ayet-i kerimede bahsedilen şekliyle müminin kâfir anne ve babasına karşı iyilikte bulunmasının vacip olması, onlara karşı küfürleri sebebiyle kalbinde buğz ve nefret bulundurmasına mani değildir. Onlara iyilik yapması ve güzel davranması vela gösterdiği veya bera uygulamadığı anlamına gelmez.

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا
لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

“Kaynaşmanız için size kendi (cinsi)nizden eşler yaratıp aranızda sevgi ve merhamet peydâ etmesi de O'nun (varlığının) delillerindendir. Doğrusu bunda, iyi düşünen bir kavim için ibretler vardır.”⁴

Bu ayet-i kerimede de Allah (cc) eşler arasında yaratmış olduğu bir sevgi ve merhametten bahseder. Bir müminin ehli kitaptan (Yahudi ve Hristiyanlardan) bir karısı varsa ki, Allah (cc) onlarla iffetli olmaları halinde evlenmeyi müminlere helal kılmıştır. Nikâh, kadın ve erkek arasında bir sevgi ve muhabbetin oluşmasını gerekli kılar. Aralarında oluşan bu sevgi bağı müminin imanından kaynaklanan bir sevgi değildir. Aksine insan olmanın getirdiği fitri (içgüdüsel) duygularından kaynaklanır. Bu durumda Allah'ın (cc) aralarında yarattığı sevgi ve merhamet sebebiyle kâfire karşı vela göstermiş sayılmaz. Çünkü bir kâfiri duygusal bağlardan dolayı sevmekle, dininden dolayı sevmek arasında fark vardır. İkisi hiçbir surette aynı kefeğe konulamaz.

Hristiyan bir hanımı olan bir mü'min hanımına, batıl bir dinin mensubu olması sebebiyle inancı gereği kerih görüp buğz ederken, aynı zamanda insani olan hislerinden dolayı da sevebilir. Mümin hiçbir zaman Allah'ın hudutlarını çiğneyerek vacipleri terk edemez. Fitri olarak sevdiği, kâfir anne babası veya ehli kitaptan olan hanımının hatırına hiçbir haramı da işleyemez.

Burada ayrıca önemli bir meseleye dair bir hatırlatmayı yapmamız gerekiyor. Özellikle son zamanlarda vela ve berâ akidesini kökünden yok etmek isteyen bazı kimseler; kâfirlerin şahıslarını kerih görüp nefret etmemize gerek yoktur; onların sadece küfürlerini hoş karşılamayız nefret ederiz, şahıslarıyla bir alıp veremediğimiz yoktur diyerek kâfirlerin şahıslarıyla, içinde bulundukları küfrü, birbirinden ayırma bidatini çıkaranlarla karşılaşmaktayız. Küfrün önderleri için bile “Biz onların küfrünü reddederiz, hiçbir şekilde hoşnut olmayız fakat şahıslarını kerih görmemize gerek yoktur” demektedirler. Ortaya attıkları bu iddia, hiçbir delile dayanmayan, tamamen uydurma bir taksimattan öteye geçemez. Aksine kim küfür üzere ise onun küfrüne kani olur; şahsından da nefret eder, tekfir ederiz.

“İbrahim'de ve onunla beraber olanlarda, sizin için gerçekten güzel bir örnek vardır. Onlar kavimlerine demişlerdi ki: Biz sizden ve Allah'ı bırakıp taptıklarınızdan uzağız. Sizi tanımıyoruz. Siz bir tek Allah'a inanıncaya kadar, sizinle bizim aramızda sürekli bir düşmanlık ve öfke belirmiştir...”

⁴ (30/Rum 21)

Ayet-i kerimede öncelikle **“Biz sizden ve Allah'ı bırakıp taptıklarınızdan uzağız”** ifadesi yer almaktadır. Önce sizden uzağız (sizinle aramızda bir yakınlık dostluk sevgi ve muhabbet bağı olması mümkün değildir) denildikten sonra Allah'ı bırakıp taptıklarınızdan uzağız ifadesi ardından gelmiştir. Onların Allah'tan başka tapındıklarının zikredilmesinden önce bizzat kendi şahıslarından beri olunması ifade edilmiştir. Kendi şahıslarından beri olmak içlerinde taşıdıkları inançtan da beri olunduğunu içeren bir ifadedir. Buna rağmen ayet **“Sizi tanımıyoruz”** ifadesiyle devam etmiştir. Sizin şirkinizi ve küfrünüzü tanımıyoruz, sadece küfrünüzü reddediyoruz gibi bir ifade yoktur. **“Siz bir tek Allah'a inanıncaya kadar, sizinle bizim aramızda sürekli bir düşmanlık ve öfke belirmiştir”** ifadesi de açıkça kâfirlere şahıslarından bahsetmekte şahıs ve düşüncesi arasında bir ayrıma mahal bırakmamaktadır.

Rasulullah'ın (sav) ashabının uygulamalarına bakıldığı zaman; onların kendilerine en yakın olan kâfirlere nasıl bir berâ uyguladıkları ayan beyan gözler önüne serilecektir. Onlar, kâfirlere karşı buğz ve nefretlerini açığa vurmuşlar, kendi ailelerinden aşiretlerinden ve en yakın dostlarından olsalar bile yeri ve zamanı geldiğinde kılıçlarını sıyırıp karşılarına dikilmişlerdir. Onlar Allah'ın (cc) kalplerine imanı yazdığı ve kendilerini katından bir ruh ile desteklediği kimseler konumuna bu sayede erişen kimselerdir.

Kâfirlere karşı ortaya konulması gereken adavetin ikinci kısmı:

Gizlide ve açıkta amelî olarak kâfirlere düşmanlık göstermek ve Onlarla sevgi ve muhabbete sevk eden bütün vesileleri ortadan kaldırmaktır. Berânın anlamlarından biri de budur.

Mü'minin sadece kalbiyle kâfirlerden nefret edip buğz etmesi tek başına yeterli değildir. Kalbindekini dışa yansıyan davranışlarıyla da belli etmek zorundadır.

Şeyh Hamd b. Atik (rh) der ki: “Bilmelisin ki her ne kadar buğzetmek kalp ile ilgili bir amelse de kâfirlere düşmanlık ve onları boykot etme ameli ile birlikte müminin dış âleminde belirgin hale gelmedikçe fayda vermez.”

Kâfirlere gösterilmesi gereken düşmanlığın muhataplarına göre bazı dereceleri vardır. Bunlardan bazıları şöyle sıralanabilir:

“Sevgi ve muhabbet göstermemek, yakın arkadaşlık etmemek, onlarla benzeşmemek, küfürlerine has olan hiçbir şeyde onları taklit etmemek, onları yüceltmemek, meclislerde başköşeye buyur etmekten sakınmak, kendilerine yağcılık etmemek, kendilerine yol üstünlüğü sağlamamak, Allah'tan kendilerine rahmet dilememek, onlar için Allah'tan bağışlanma dilememek, kendi küfür bayramlarında onlara katılmamak ve kutlamamak...

Burada sayılanların dışında kendilerini müminlere karşı üstün duruma getirecek uygulamaların hepsini onlara karşı sergilememek, davranışlarımızla kâfirlere karşı ortaya koymamız gereken berâ amellerinden sayılır.

Birinci kısımda açıklanan mü'minin kalbiyle buğz ve nefret etmek suretiyle kâfirlere beraat uygulaması hiçbir sınırlamaya tabi değildir. En yakınından en uzağına her türlü kâfire karşı kalpten beri olmak imanın aslındandır Kelime-i Tevhidin kalpte olmazsa olmazdır. Kalpte bulunması gereken bu amel yerini kâfiri küfründen dolayı sevmeye ve muhabbete bırakacak olursa mümin artık iman üzere kalamaz. Dinden çıkar kâfir olur.

Abdullatif âlu-Şeyh (rh) şöyle der: “Kalpte kâfirlere karşı düşmanlığın bulunması mutlaka gereklidir. Çünkü mü'minin tağutu reddetmesi kısmına bu da dâhildir. Kalbinde düşmanlıktan bir şey bulunmayan kimse büyük bir günah üzeredir.

İkinci kısımda açıklanan dışa vurulması vacip olan düşmanlık ise bütün kâfirlere karşı aynı derecede gösterilebilir. Bu konuda bazı ayrıntılar vardır. Kâfirlerin de bu davranışa göre çeşitli sınıflandırmaları vardır. Kâfirlerden bazıları Allah'ın dinine düşmandır, bazıları batılı üzere ısrarcıdır, bazıları kalpleri İslâm'a ısındırılanlardır. Bazıları kabul etmiş gibi görünürler ve İslâm'a ve Müslümanlara karşı açık bir düşmanlıkları yoktur. Müminlere karşı savaşanların yanında yer almazlar. Bunlardan Allah'ın dinine düşmanlık yapanlara karşı her müminin düşmanlığını açıkça ortaya koyması vaciptir. Müminlere karşı savaşan kâfirlerin durumu da böyledir.

Hepimizin bildiği bir gerçek vardır ki İbrahim (as) Allah'ın dinine en çok bağlı olan bir peygamber olmasına rağmen babasına karşı hikmetle ve güzel öğütlerle yaklaşıyordu. Onun kalbini İslâm'a ısındırmaya çalışmıştı. Ne zamanki babasının küfürde ısrar ettiğini batılın da direndiğini gördü, işte o zaman ondan kesin beraatını ilan etti.

وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَنْ مَوْعِدَةٍ
وَعَدَهَا إِيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ إِنَّ
إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ

“İbrahim'in babası için af dilemesi, sadece ona verdiği sözden dolayı idi. Ne var ki, onun Allah'ın düşmanı olduğu kendisine belli olunca ondan uzaklaştı. Şüphesiz ki İbrahim çok yumuşak huylu ve pek sabırlı idi.”⁵

Ayette de açıkça ifade edildiği gibi Allah'ın dinine düşman olanlar, düşmanlıklarını her fırsatta açığa vuranlar, kesinlikle müminler tarafından düşman bilinmeli, davranış olarak kendilerine müminler tarafından açık düşmanlık sergilenmelidir. Böyle davranılması Taifetu'l Mansuranın ve Allah'ın (cc) nebileri ve resullerinin özelliklerindendir.

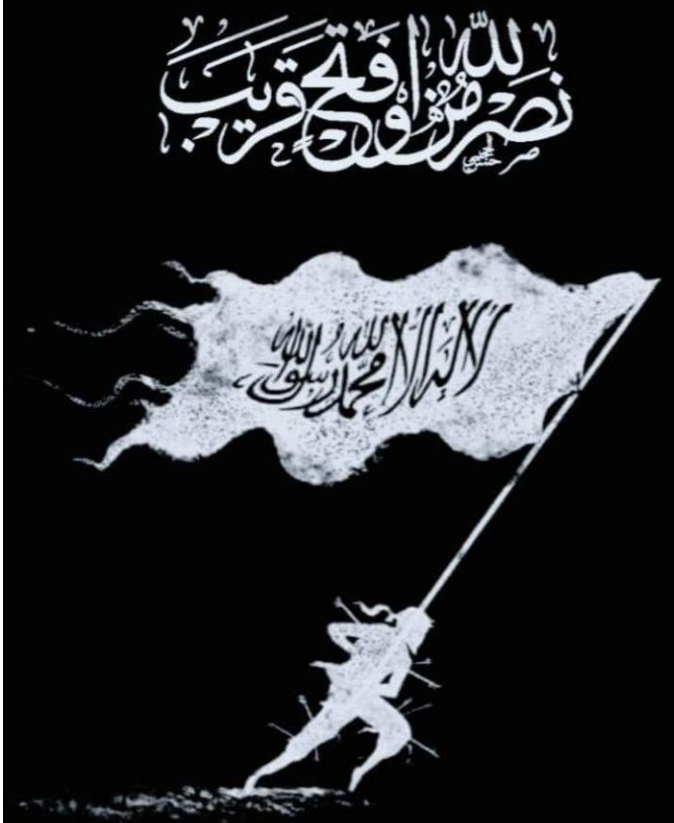
Kendilerine karşı her durumda kalpten düşmanlık var olmakla birlikte açıkça sergilenmesi gerekli olmayan kâfirler; müminlere karşı küfürlerini belli etmekten sakınan, kalpleri İslâm'a ısındırılan ve müminlere karşı savaşmayan kâfirlerdir.

⁵ (9/Tevbe 114)

Bu durumdaki kâfirlere düşmanlığın açıkça sergilenmemesi, onlara karşı yağcılık yapılması, dinde tavizler verilmesi, sırdaş olunması, kendi dinlerine ait bayramlarında tebrik edilmesi gibi hiçbir muamelenin yapılmasını da helal kılmaz.

Müminin iman üzere olmayan hatta aslı kâfir kısmından sayılan anne babası akrabası hatta komşuları olabilir. Bu durumdaki anne babasına şeriatın koyduğu çerçevede iyilikte bulunması, müminin üzerine yine vaciptir. Onlar şirki ve Allah'a isyan olan bir şeyi emretmedikleri sürece, isteklerinin yerine getirilmesi, berâ akidesine zarar vermez. Kâfir akra-ba ve komşular ile iyi geçinilmesi, sıla-i rahimde bulunmak üzere ziyaret edilmesi, hal hatırlarının sorulması ihtiyaçlarının giderilmesi de berâ akidesine zarar vermez.

İslam şeriatı kâfirlere karşı düşmanlığın gösterilmesini imanın aslından kılmakla birlikte, kâfirlerle alışveriş yapılmasını kesinlikle yasaklamamıştır. Rasulullah (sav) vefat ettiğinde savaşlarda giydiği zırhı otuz ölçek arpa karşılığında, bir yahudinin yanında rehin olarak bulunmakta idi. Ashab-ı Kiram beldelelerinde beraber yaşadıkları aslı kâfirlerden alışveriş yaparlardı. Bu amellerin hepsi İslam'ın müminlere genişlik sağladığı, mübah amellerdendir. Vela ve berâ akidesi ile ilgisi yoktur.

AİLEDE SAYGI VE HOŞGÖRÜ

Ayşe Ebrar

Hamd âlemlerin rabbi olan Allah'a, salat ve selam Muhammed
sav'ın ailesinin ve ashabının üzerine olsun

Saygı

Saygı: bir kimsenin düşüncelerine sözlerine ve davranışlarına toplum içindeki itibarına ve insanlığa karşı duyulan olumlu bir histir insanların yaşamlarını anlamlı kılabilmesi mutlu ve huzurlu bir hayat yaşamaları başkalarıyla güvenilir sevgi ve saygıya dayalı yakın ilişkiler kurabilmelerine bağlıdır.

Saygı, karşıdaki insanın duygularını ve düşüncelerini anlamak Kur'an ve Sünnet'e ters bir durum değilse yargılanmadan ve suçlanmadan onun duygu ve düşüncelerini kabul etmektir. Evlilikte eşlerin birbirlerine saygı duymaları onların aralarındaki yakınlığın ve sevginin güçlenmesi evlilikten elde edecekleri saadet ve mutluluğun artmasına vesile olacaktır. Bir ailede iletişimin kalitesi kişilerin ve diğer aile fertlerinin birbirlerinin fikirlerini ve düşüncelerini eğer İslam'ın belirlediği mutlak doğrularla çelişmiyorsa yargılamadan aceleci olmadan dinlemeye ve farklılıklara karşı tolerans göstermeye bağlıdır.

Kişi eşinin ve diğer aile fertlerinin düşüncelerini en az kendi düşünceleri kadar önemseydiğinde ve bunu onlara gösterdiğinde sağlıklı bir iletişimin kapılarını açmış olur. Konuşurken devamlı birbirinin sözünü kesmek birbirini ciddiye alarak dinlememek ve düzgünce cevap vermemek de kişiler arasında iletişimin kopmasına ve saygının yok olmasına sebep olacaktır.

İletişim konusunda konuşanlar evlilikte öncelik sevgi mi yoksa saygı mı diye tartışmışlardır. Bazısı evlilikte ilişkinin temeli sevgiyle atılır saygıyla beslenir demişlerdir. Ancak bazı kişiler ise saygının öncelikli olduğunu söylemişlerdir. Çünkü evliliğin başlarında karşıdaki kişiyi sevip saygı duyuluyorken daha sonraları o kişiden bazı saygısız ve kaba tavırlar görülmeye başlayınca aradaki muhabbet ve sevgi de körelmeye, azalmaya başlıyor. Aslında karşıdaki kişiye olan saygısını koruyan, karşıdaki kişinin kendisine karşı duyduğu sevgiyi de korumuş olur.

Yurt dışında çocuklar üzerinde yapılan bir deneyde kız çocuklarının sevgiye erkek çocuklarının da saygıya değer verdiği ortaya çıkmıştır. Özellikle erkeklerde saygı beklentisi fitridir. Zira saygı görmeyen bir erkek sevildiğine de inanmayacaktır. Erkek evinde hanımı ve çocuklarından saygı görmüyorsa karısı tarafında yaptıkları söz ve davranışlarla aşağılanıyorsa o erkeğin kendine olan güvenini kaybolup ailesi için çabalama isteğini kaybedecektir.

Kocasına saygı göstermeyen kadın sevgiye layık olamaz. Daima onu aşağılayan sabırlı şükredici olmayıp daima eşinin hoşuna gitmeyen yönlerine söylenen ve şikayetlenen, eşine gereği gibi saygı göstermeyen kadın sevilmeye layık olmadığı gibi kendisine olan sevginin de nefrete dönüşmesine sebebiyet verir.

¹⁶ (33/Ahzab 70-71)

İnsanın kendisiyle barışık olup sahip olduklarıyla değerli hissetmesi için değer verdiği ve yakın hissettiği kişiler tarafından kabul görmeye, saygı ve sevgi duyulmaya ihtiyacı, kimliğinin, geçmişinin, fiziksel özelliklerinin, aile ve kültürünün karşısındaki kişi tarafından onaylanması kişiye kendisini saygın hissettirecektir. Bir kişi eşinin yanındayken ilgi alanlarına, seçimlerine önem verildiğine inanıyor, bireysel özelliklerinin ve rollerinin onaylandığını görüyorsa saygı ve sevgi bağlarının kuvvetli olduğu söylenebilir.

Eşler anlaşıldığı, değer gördüğü, saygı duyulduğunu hissettiği ilişkide karşıdaki kişiye aynı duygular hissedecektir. Eğer eşinin yanında anlaşılmadığını hissediyor fikirlerine tercihlerine ve kendisine saygı duyulmadığını görüyor, önerileri ve sözleri önemsenmiyor, onun sınırları tanınmıyor ve sürekli ondan itaat edilmesi isteniyor ise o kişi kendisini değersiz hissedecektir.

Kişiler kendisini değersiz hissettiği, kendisine saygı duyulmadığını, aşağılandığını hissettiği ilişkide karşısındaki kişiye öfke ve nefret ile ve saygısızca davranacaktır. Basit konu ve mevzulardan çıkan büyük kavgalar genel olarak bu sebeplerden ortaya çıkmaktadır. Kişi eşinin yanındayken kendisi ve ailesinin saygı görmediğini ve aşağılandığını hissediyorsa sürekli eşinin yanında kendisiyle ilgili imajlar düzeltmeye çalışıyorsa bu evlilikte nasıl mutlu olabilir ki. Kendisi mutlu olmayan kişi karşısındaki kişiyi de mutlu edemeyeceği için artık bu yuva mutluluk değil mutsuzluk kaynağı olacaktır. Zira bir insanın huzurlu yaşayabilmesi için kaygı, karmaşa ve kaos yaşamadan kendisini rahatça bırakabileceği bir aileye, yuvaya ihtiyacı vardır.

Zira eşlerden ikisi de ömür boyu yuvalarında mutlu olmaları için birbirine, onu basite alacak lanlı lunlu sözler söylemeden eşinin hoşuna gidecek bir üslupla onu çağırarak gerek başkalarının yanında gerek yalnızken saygılı ve sevgi dolu kibar bir üslupla konuşmalıdırlar. Ve birbirlerine kaba davranışlarda bulunmamalı hakaret içerikli konuşup beddualar etmemelidirler.

Evlilikte saygıyı bir ömür sürdürebilmek için şunlara dikkat etmek zorundayız. Eşin isteklerini korkularını duygularını ve ihtiyaçlarını gözetmek saygı duy- mak ve anlamaya çalışmalıyız. Eşimiz ekonomik sıkıntı içindeyken onun bu durumunu gözeterek harcamalarımızı ayarlamalı ve onun içinden çıkamayacağı borçlara ve sıkıntılara girmesine sebep olmamalıyız.

Eşlerin her ikisi de gerek fiziksel özelliklerden gerek ailelerden gerekse diğer bazı konular sebebiyle birbirlerine psikolojik ve fiziksel şiddet uygulamalıdır. Aksine aile huzuru temin etsin diye kurulur. Ondandır ki kişi her türlü sıkıntısından dolayı eşinin yanında psikolojik ve fiziksel olarak rahat olmalı ki amaç hâsıl olsun.

Resulullah'ın (sav) Hanımlarının Haklarına Saygı Göstermesi

Abdullah ibni Ömer (ra) demiştir ki “Aişe’ye (ra) Resulullah’tan gördüğün şeylerin en acayibini bana haber ver” dedim. Bunun üzerine ağladı ve uzun bir müddet ağladı da sonra dedi ki: Onun her işi acayip şeylerden idi bir gece bana geldi yorğanıma girdi hatta cildini cildime bitiştirdi sonra buyurdu ki: Ya Aişe bu gece bana Rabbime ibadet etmek için izin verir misin? Ben de “Ya Resulullah! Ben senin yakınlığını severim muradını da severim, izinlisiniz” dedim. Kalktı odadaki su kırbasına (deriden su kabına) vardı abdest aldı suyu çok da dökmedi sonra namaza durdu. Kur’an okudu ve ağlıyordu sonra iki elini kaldırdı yine ağlıyordu hatta gözyaşlarının yeri ıslattığını gördüm daha sonra Bilal geldi kendisine sabah namazını bildiriyordu. Baktım ki Resulullah ağlıyor “Ya Resulullah! Allah senin geçmiş ve gelecek günahlarını affetmiş olduğu halde ağlıyor musun?” dedim. Resulullah şöyle cevap verdi: “Ben şükreden bir kul olmayayım mı? Sonra da buyurdu ki: Nasıl ağlamayayım Allah Teala bu gece şu ayeti indirdi:

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ

Göklerin ve yerin yaratılışında gecenin ve gündüzün gelip gidişinde elbette akıllı selim sahipleri için ibret verici deliller vardır.”¹

Resulullah (sav) her gece bir ailesinin yanında gecelediğinde ve o gecenin hakkı o hanımına ait olduğunda nafile ibadet etmek için gecenin hak sahibi olan hanımının hakkına saygılı davranıldığı için onun iznini ve gönlünü alarak nafile ibadete kalkıyordu. (Farz ibadet için izin alınmaz)

Hem kendi döneminin hem de kendisinden sonrakiler için peygamber ve önder olmak üzere gönderilen peygamberimiz Muhammed (sav) kul hakkına ve hanımlarına karşı çok dikkatli ve saygılıydı. Ve ümmetine de “Sizin hayırlınız kadınlara karşı hayırlı (sevgili saygılı hakkını koruyan) olanınızdır” buyurmuştur.

Hoşgörü

Hoşgörü diye bir ifade ile müsamaha; güven, saygı ve sevgi temeline dayanan ahlakî bir erdemdir ve tutumdur.

Hoşgörü: Hoş görmek, ayıplayıp kınamamak, kolaylık göstermek, affedici olmak, hoşuna gitmeyen şeylere karşı sabırlı olmak kırıncı ve kaba olmamak gibi anlamlara gelmektedir. Hoşgörülü olmak katlanmak tahammül etmek gibi samimiyetsiz bir tutum olmadığı gibi aldırış etmemek ve sorumsuz bir tutum da değildir. Hoşgörü kişinin kendi iradesiyle tercihi olarak ortaya çıkan bir erdemdir ve meziyettir. Hoşgörülü olabilmenin temelinde empati yapabilme yeteneğinin gelişmiş olması yatmaktadır. Zira empati sahibi olan kişi karşısındaki kişilerin hata yapabileceğini bildiği gibi kendisinin de hatalı olabileceğini bilir.

¹ (3/Alı İmran, 190)

Toplumdaki ve ailedeki kişilerin farklı özelliklere sahip olması o ortamı zenginleştirir. Bundan dolayı eşlerin farklı ırk, kültür, farklı düşünce ve görüşlere sahip olmaları olumsuz olarak görülmemelidir. Eğer olur da bu farklılıklar anlaşmazlık ve çatışmalara sebep olursa hoşgörü bu anlaşmazlık ve çatışmaların en iyi çözümüdür. Zira ailedeki fertlerin yaptığı her hata ve kusurda affetmeden ve hoş görmeden karşılık verilirse orada huzursuzluklar asla bitmeyecektir.

Bazı sahabelerin Allah yolunda Cihat etmek ve hicret etmek gibi kendisine ahireti kazandıracak bir iş yapmaya yöneldikleri zaman eş ve çocuklarının ısrarı üzerine bu yapacakları amellerden vazgeçmeleri daha sonra ise kaybettikleri hayrın farkına vardıklarında kendilerine engel olan eşlerini ve çocuklarını cezalandırmak isteyince Rabbimiz olan Allahu Teala şu ayete indirmiştir:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ وَإِنْ تَعَفَّوْا وَتَصَفَّحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

“Ey iman edenler! Şüphesiz ki (sizi Allah yolundan alıkoyan) kadınlarınız ve çocuklarınızdan düşmanlarınız vardır. Onlardan sakının. (Ancak) affeder hoş görür ve bağışlarsanız şüphesiz ki Allah Gafurdur ve Rahimdir (Kullarını affeder ve onlara merhamet eder).”²

Rabbimiz bu durumda bile affetmeyi ve hoş görmeyi önerirken hemen arkasındaki ayette ise mal ve çocukların birer imtihan olduğunu hatırlatarak Allah için bir şey yapılacak zamanda onlara karşı gösterilecek tavır konusunda da bir belirleme yapıyor.

إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ

“Mallarınız ve çocuklarınız ancak birer imtihandır; Allah katında ise büyük bir mükâfat vardır.”³

Sahabeler Aişe annemize Rasulullah’ın (sav) ahlakını sorduklarında Aişe (ra) şöyle cevap vermiştir.

“O kaba ve çirkin söz ve davranışlarda bulunmaz. Çarşı pazarlarda insanlarla münakaşaya girmez kötülüğe kötülükle karşılık vermez bilakis bağışlayıcı ve hoşgörülü davranırdı.”⁴

Bir gün Safiye annemiz, Rasulullah (sav) Aişe annemizin evinde iken bir tabak yemek gönderdi. Güzel yemek yapması ile bilinen Safiye annemizi Aişe annemiz kıskandı ve bu duygunun tesiriyle hizmetçinin eline vurarak yemeği yere döktü. Tabak iki parçaya ayrıldı. Bunun üzerine Allah’ın resulü orada bulunanlara **“anneniz kıskandı”** buyurarak iki parçaya ayrılan tabağı alıp eliyle birleştirdiği yiyeceği içine koydu. Sonra da evdekilere **“iyi”** buyurdu. Evdekiler yediler daha sonra hizmetçiye sağlam olan başka bir tabak verdiler. Kırık olan tabağı ise Aişe (ra) odasında bıraktı.”⁵

² (64/Teğabun, 14)

³ (64/Teğabun, 15)

⁴ (Tirmizi, Birr, 69)

⁵ (Buhari, Nikah/106; İbni Mace, Ahkâm/14)

Maalesef ki bizler bir kişi hoşumuza gitmeyen hatalara dair bir şey yaptığı zaman empati kurarak bu kişiyi bunu yapmaya sevk eden şey nedir diye düşünüp sonra ona uygun nasihati vermek yerine hemen onu sert bir şekilde uyarma ve kızma eylemine geçiyoruz.

Hâlbuki Peygamberimiz başka bir eşi yemek gönderdiğinde bir kadının içinde oluşan kıskançlığı anlıyor. Ne onu azarlıyor ne de diğer insanların önünde ona bağıyor. Ancak oluşan durumu düzelterek ortamı yatıştırıyor.

Hem mümin olmada hem de insanlarla iyi geçinmede örnek olan Peygamberimiz sadece eşlerine değil diğer insanlara ve çocuklara karşı da çok hoşgörülüydü. Enes b. Malik (ra) rivayet ettiği hadislerde Peygamberimize nasıl hizmet ettiğini onun da kendisine nasıl davrandığını bize haber vermektedir.

Enes(ra) anlatıyor;

Resulullah (sav) Medine'ye hicret ettiği zaman (üvey babam) Ebu Talha elimden tutarak beni Allah resulünün yanına götürdü ve “Ya Resulullah Enes akıllı bir çocuktur size hizmet etsin” dedi. Böylece ben Rasulullah’ın (sav) yanında on yıl hizmetini gördüm. Vallahi işlediğim bir kusurdan dolayı “Niçin böyle yaptın veya yapmadığım bir vazifeden dolayı bunu niçin yapmadın?” dememiştir.⁶

Hoşgörülü kişilerin psikolojik yönden daha sağlıklı insanlar olduğunu ifade eden uzmanlar hoşgörünün ilişkiler üzerindeki olumlu etkilerini de anlatırlarken bu kişilerin daha mutlu ve huzurlu olduklarını da söylemişlerdir. Aynı zamanda hoşgörülü kişilerin daha sakin, kolay sinirlenmeyen ve kendilerine güveni olan insanlar olduğunu da ifade ediyorlar.

Dikkat edilmesi gereken nokta ise hoşgörülü olmanın insanın kendisine ve başkasına zarar vermeyecek ölçüde olmasıdır. Yapılan bilimsel çalışmalar sonucunda uzmanlar şöyle açıklamışlardır: “Son dönemlerde modern toplumlarda meydana gelen aşırıya kaçma, gösteriş yapma, ilgi çekme, hükmetme, kendini beğenmişlik davranışlarının altında o kişinin hoşgörü ile karşılaşmadığı, hoşgörüyü bilmediği yatmaktadır.”

Geçmişte yapılan hataların kabul görmediğini, düzeltilemediğini ya da hataların öfke ile karşılandığını görmekteyiz. Hâlbuki yapılan hataları saygı duyarak düzeltilen, sakin kalarak kendisine anlatılan ve sevgi ve saygı ile büyüyen bireyler hoş görüldüğü kadar çevrelerini de her daim hoş görebildikleri anlaşılmıştır. Hoşgörü kişinin hem kendi negatif yanlarını düzeltmeye çalışması hem de karşı tarafın negatif yanlarına kızmadan, öfkelenmeden hoş görmesi ve zarar veren davranışları düzeltmek için adım atmak demektir.⁷

⁶ (Müslim, Faziletler, 52)

⁷ (Alıntıdır. Genç Yorum aylık aktüel gençlik dergisi)

Uzmanlar aynı zamanda hoşgörünün ailede öğrenilen bir kavram olduğunu belirtmişlerdir. Zira aile sevginin saygının ve hoşgörünün yaşandığı ilk ortamdır. Çocuklar hoşgörüyü anne ve babası ile olan ilişkilerinden öğrenir. Hoşgörünün olmadığı yerde ön yargı vardır kişi empati ve hoşgörü edindikçe önyargıları da yok olacaktır.

Önyargının yok olması da yanlış anlamaları ortadan kaldıracak ve sağlıklı bir iletişim sağlanacaktır. İslamî ahlaktan yoksun olan, doğru ve anlamlı amaçlar edinmemiş, Allah'tan korkup Kur'an ve sünnet doğrultusunda eğitim almayan, dünyalık menfaatleri tek amaç edinmiş toplumlarda ve ailelerde hoşgörünün olmama sebebi menfaat ve çıkar çatışmasıdır. Bu kişilerin arasında menfaat ve çıkar çatışmasının artması hoşgörü, sevgi ve saygıyı yok ederek öfke, kin, düşmanlık ve nefret ortamı oluşmaktadır. Zira şu ahir zamanda her gün sadece dünyalık çıkar ve menfaatler uğruna evlenip sonra da umdukları menfaatleri elde edemeyince boşanan çiftlere şahit olmaktayız.

Aynı anne babadan doğmuş, aynı sofrayı paylaşmış kardeşlerin bile az bir miras ve mal uğruna birbirlerine düşman olduğunu ne kadar da çok görmekteyiz. İlişkiler ve bağlar Allah için olmayıp menfaat için olunca menfaatler bitince veya arınan çıkarlara ulaşamayınca insanlar en yakınlarına bile saygılı ve hoşgörülü davranmayıp bütün bağlarını koparmaktadırlar. Bağlarını kopardıkça yalnızlaşıp yalnızlaştıkça da mutsuzlaşan, psikolojik ve ruhi hastalıklara müptela olan insanların olduğu bir dönem içinde yaşıyoruz.

Rabbim bizleri ve sizleri razı olacağı bir iman ve ahlak üzere kılsın.

Selam ve dua ile...

BU SERTLİK, BU ÖFKE NİYE?

Burak Gültepe

Yüce Allah'a hamdu senâlar olsun. Biz O'nu övmeye güç yetiremeyiz, Rabbim! Sen kendi övdüğün gibisin. Allah'ın Rasulüne de salat ve selam olsun. Rabbim bizleri, O'nun (sav) ayak izinden ayırmasın. Âmin.

Kendimize birtakım sorular soralım; insanlara çokça kızıyor musun? Ailene karşı sert konuşuyor musun? Tebliğ yaparken kaşlarını çatıyor musun? Mesai arkadaşlarıyla, işçinle güzel ahlâkla muamele ediyor musun?

Rasulullah'ın (sav) şu nasihatine kulak verelim;

عن جرير بن عبد الله رضي الله عنه قال:
سمعتُ رَسُولَ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنْ يُحَرِّمِ
الرَّفْقَ، يُحَرِّمِ الْخَيْرَ كُلَّهُ

Cabir'den (ra) rivayet edildiğine göre Rasulullah (sav) şöyle buyurdular;

“Rıfk'tan mahrum olan, hayrın tamamından mahrum kalır.”¹

Şerh:

Rıfk, yumuşaklık ve nezaket demektir. Rıfk, Allah'ın her işte zarafeti sevmesi demektir. Rıfk; güler yüzlü, tatlı sözlü, sakın ve geçim ehli olmaktır. Sert ve kaba davranmamak, kalp kırmamaktır. İnsanın aklını karartan ve sonu hüsrân olan öfkeye yenik düşmemek, sabırlı ve soğukkanlı olmaktır.

Kur'an-ı Kerim'de, Peygamberimizin şahsında bütün müminlere hitaben “Sen af yolunu tut, iyiliği emret, cahillerden yüz çevir” buyurarak affedici ve hoşgörülü olmayı emretmektedir. Bir başka ayet-i kerimede ise “affedici olmak ve öfkeyi yutmak” Allah'ın mağfireti ve cennetiyle müjdelenen muttakilerin özellikleri arasında sayılmıştır.

Rıfka sahip olan rahmeti kuşanır; rahmeti kuşanan da Allah'ın merhametine ulaşır. Rıfk sahibi kimseye nice hayırlı yollar kolayca açılırken, sert/kaba olan kimselere bu kapılar kapanır.

Kaşları çatmayı, yumruğu sıkmayı, dişleri gıcırdatmayı güç görenler olabilir. Rıfkı terk eden şiddete yönelir; şiddet ise kıyamet günü pişmanlıktır. Müslim'de geçen bir hadiste şöyle geçer: **“Allah Teâlâ kullarına lütufkârdır. Onlara kolaylık gösterilmesine memnun olur. Zorluk çıkarılmalara ve başkalarına vermediği başarıyı ve sevabı, kolaylık gösterenlere verir.”**

O halde kardeşim, kalbinde de dilinde de amelinde de yumuşaklığı kendinde mizaç haline getir. Bu senin karakterin olsun. 'Gerçekten rıfk sahibi miyim?' diye kendini bir muhasebeye çek. Acaba akrabalarına bir şeyler anlatırken yeterince yumuşak olup nezaket gösteriyor muyum, yoksa kaşları çatıp sert bir biçimde mi konuşuyorum?... Sahabîler gibi Allah'ın razı olduğu nesil bile, şayet Rasulullah (sav) onlara sert, kaba davranacak olsaydı; sonuç hiç de düşündüğümüz gibi olmayacak, İslâm bu denli yayılamayacaktı. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurur;

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ
الْقَلْبِ لَآنْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ
لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى
اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ

“Allah'tan bir rahmet dolayısıyla, onlara yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın onlar çevrenden dağılır giderlerdi. Öyleyse onları bağışla, onlar için bağışlanma dile ve iş konusunda onlarla müşavere et. Eğer azmedersen artık Allah'a tevekkül et. Şüphesiz Allah, tevekkül edenleri sever.”²

¹ (Müslim)

² (3/Âl-i İmrân 159)

Rasulullah (sav) merhametli, kibar nazik bir insandı. Kaba bir kimse O'na: "Ey Muhammed, ey Muhammed!" diye defalarca bağırmasına rağmen o, her defasında yumuşak bir üslûpla: **"Buyur, isteğin nedir?"** diye mukabele de bulunmuştur.³

İnsanları bir araya getirecek ve onları birbiriyle kaynaştıracak kimsenin, her şeyden önce onlarla kaynaşabilecek özellikte olması gerekir. Huysuz, kaba, geçimsiz, insanlara karşı anlayışsız, merhametsiz ve katı kalpli kimseler, onları birleştiremez nefret ettirirler, bir araya toplamak şöyle dursun, ürkütüp dağıtırlar. İşte bu sebeptir ki Allah Teâlâ, sevgili Resulünü duygulu, yumuşak huylu, alçak gönüllü, anlayışlı, güler yüzlü ve tatlı dilli bir insan olarak yaratmıştır. O da bu üstün özellikleri sebebiyle ashâbına kendini sevdirmiş, bir işaretiyle uğrunda canlarını fedâ edecek kadar onların gönlüne girmiştir.

Müminlerin güzel bir toplum meydana getirebilmesi için Rasulullah Efendimizin bu birleştirici özelliklerini benimsemesi ve birbirlerine sevgiyle kucak açması gerekir.

Çok Öfkeliyim/Çabuk Öfkeleniyorum, Ne Yapmalıyım?

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ
الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

"Onlar, bollukta da, darlıkta da infak edenler, öfkelerini yenenler ve insanlar (daki hakların)dan bağışlama ile (vaz) geçenlerdir. Allah, iyilik yapanları sever."⁴

Âyet-i kerîmede öfke yerine gayz kelimesi kullanılmıştır. Öfke, insanın yüzünde veya diğer organlarında elde olmadan beliriveren bir haldir. Öfke gelip geçebilir, ama gayz kalpte kalabilir. Öfkelerini yutmak güzel bir davranıştır. Ondan daha önemlisi, öfkenin kalpteki izlerini de yok etmektir.

İnsan kendisine zarar veren kimse-den daha güçlü olduğu, isterse intikamını rahatça alabilecek durumda bulunduğu halde intikam almaktan vazgeçerse, büyük bir sabır göstermiş olur. Kendisini inciten kimseye karşı gönlünde oluşan kini büsbütün silip atabilirse, ancak büyük insanların yapabileceği bir olgunluğa erişmiş olur. Bu olgunluğun karşılığı ise mükâfatların en üstünü olan Allah sevgisini kazanmaktır.

Rasulullah (sav) bir gün: **"Siz aranızda kimi pehlivan addedersiniz?"** diye sordu. Ashab (ra): "Erkeklerin yenmeye muvaffak olamadığı kimseyi!" dediler. Rasulullah (sav) **"Hayır"** dedi, **"Gerçek pehlivan öfkelenildiği zaman nefsine hâkim olabilen kimsedir."**⁵

Öfkeyi yutmak, yumuşak söz söylemek öyle kolay yapılabilecek bir iş değildir. Çoğu kimsenin yapamayacağı bir ameldir. O yüzden bunu başaran, yani Allah için öfkesini yenenin mükâfatı ise pek büyüktür. Bir hadiste şöyle geçer: Muâz b. Enes -radiyallahu anh-'dan merfû olarak rivayet edildiğine göre Rasulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

³ (Müslim)

⁴ (3/Âl-i İmrân 134)

“Her kim (öfkesinin gereğini) yerine getirmeye gücü yettiği halde öfkesini yenerse Allah, kıyamet gününde onu bütün yarattıklarının huzurunda çağırarak, hatta onu cennet hurilerinden dilediğini (almakta) muhayyer bırakacaktır.”⁶

Allah-u ekber! Ne büyüsun ya Rab! Bizlerden herhangi bir kimse, öfkesini yenene en ufak bir şey vermez. Sen ise rızan için yapılmış her bir şeye büyük mükâfatlar verirsin. Bize de rızan için, razı olduğun amellerden yapmayı nasip eyle...

وَلَا تَسْتَوِ الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ
فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ

“İyilikle kötülük bir olmaz. Sen kötülüğü en güzel karşılıkla savmaya bak. O zaman göreceksin ki, aranızda düşmanlık bulunan kişi sanki candan, sımsıcak bir dost oluvermiştir.”⁷

Bu faziletli amele herkes ulaşabilir mi, alelade yapabilir miyiz?

وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ

“Bu güzel haslete ancak hakkiyle sabredenler erişebilir; buna ancak insânî kemâl ve faziletten yana nasibi bol olanlar ulaşabilir!”⁸

Güzel isimlerinden biri اَلْعَفْوُ (Afüvv) yani “Çok Affedici” olan Rabbimiz kullarının da affedici olmasını ister. Affetmeyi seven müminlerin örnek alınmaya değer kullar olduğunu bildirir. Çünkü onlar gerçekten de zor olan bir işi yapmış, nefislerini bertaraf ederek affedicilik ve ayıp örtücülük vasfını kazanmışlardır.

“İnsanlar iyilik yaparsa biz de iyilik yaparız, şayet zulmederlerse biz de zulmederiz, diyerek her hususta başkalarını taklit eden şahsiyetsiz kişiler olmayınız! Lâkin kendinizi, insanlar iyilik yaparsa iyilik yapmaya, kötülük yaparlarsa zulmetmemeye alıştırmınız!”⁹

İnsanların iyilik yapması karşılığında benzeri şekilde mukabele etmeyi herkes yapar. Bu zaten olması gereken doğal bir sonuçtur. Ama kötülüğe iyilik ile karşılık vermek; işte bunu her kişi yapamaz. Allah'tan korkan, Allah'tan ümit eden bir kalp bu ameli yapabilir.

İbni Abbas radiyâllahu anhumâ'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem Abdülkaysoğullarından Eşecc'e: “Sende Allah'ın sevdiği iki özellik vardır: Hilim ve vakar” buyurdu.¹⁰

Nedir hilim ve vakar? Hilim; yumuşak huyluluk demektir. Vakar ise, ağırbaşlılık, düşünerek ölçülü hareket etmektir. Yeri geldiğinde konuşmak, yeri geldiğinde susmak, yeri geldiğinde gülmek... Ölçüp biçip öylece güzelce amel etmek, acele karar vermemektir.

Hadisin devamı ise Eşecc; “Ey Allah'ın Resulü! Ben bunları kendi çabamla mı elde ettim, yoksa Allah beni bu iki huy üzerine mi yarattı?” dedi. Nebi (asv): “Elbette seni Allah bu iki huy üzerine yarattı” buyurdu. Bunun üzerine o: 'Beni Allah ve Rasulü'nün sevdiği iki haslete sahip olarak yaratan Allah'a hamd olsun' diye şükretti.

⁶ (Tirmizi, Müsned, ibn Mace)

⁷ (41/Fussilet 34)

⁸ (41/Fussilet 35)

⁹ (Tirmizi)

¹⁰ (Müslim)

Bizlerde de benzer bir özellik varsa, Rabbimize hamd etmeliyiz. Eğer ki, acelecilik, çabuk sinirlenme gibi hasletlerimiz varsa bunları tedavi etmenin yoluna bakmalı, sabretmesini öğrenmemiz gerekmektedir.

Nerelerde Yumuşak Huylu Olmalıyız?

- 1) Tebliğ yaparken, nasihat ederken
- 2) Anne ve baba başta olmak üzere akrabalarla olan münasebetlerimizde
- 3) Komşu olur, arkadaş olur, insanlarla olan münasebetlerimizde
- 4) Trafikte yumuşak huylu olmalıyız. Çoğu insanın en sabırsız olduğu yerdir.
- 5) İnsanlar arasında hüküm verirken/ara bulurken/hakem olurken...

Bu listeyi uzatmak pek tabi mümkündür. Ama en çok yaşadığımız, içinde bulunduğumuz anları dile getirmeye çalıştık.

Elbette ki hiç kızmayalım, öfkelenmeyelim demiyoruz. Ama genel anlamda hayatımızı rıfk ile sürdürmeliyiz. Orta bir yol izlemeliyiz. Ola ki öfkelenedik. Bu durumda şu üç şeyi yapmalıyız.

Birinci hadis: İki kişi Rasulullah'ın (sav) huzurunda küfürleştiler. (Öyle ki) birinin yüzünde (diğerine karşı) öfkesi gözüküyordu. Rasulullah (sav): **"Ben bir kelime biliyorum, eğer onu söyleyecek olsa, kendinden zuhur eden öfke giderdi; Euзу billahi mineşşeytanirracim!"** buyurdular.

İkinci hadis: **"Öfke, şeytanın vesvesesinden hasıl olur. Şeytan, ateşten yaratılmıştır. Ateş, su ile söndürülür. Sinirlenince, abdest alın."**¹¹

Üçüncü hadis: **"Sinirlenen, ayakta ise otursun. Öfkesi geçmezse yan yatsın."**¹²

Bu üç hadisin neticesinde, eûzu besmele çekmek, abdest almak, yer değiştirmek gibi nebevi metotları denemeliyiz. Sabretmek, mihenk taşımız olmak zorundadır.

Rabbimiz, Kitabında öfkesinin yenenleri övmüştür.

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ
وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

"O takva sahipleri ki, bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever."¹³

Allah'ın ayetlerini duyunca öfkeni durdurabilir misin?

Ömer'in (ra) halifeliliği dönemindeki şu olayı aktaralım. Uyeyne adındaki bedevi yeğeni Hürri ibn Kays'a der ki: Yeğenim! Halifenin yanında yüksek değerin var. İznini alsan da kendisini ziyaret etsem, dedi. O da: Peki amca, diyerek Ömer'den izin alır. Uyeyne huzura girdiğinde Halife'ye hitaben: 'Yeter artık! Ey İbnu'l-Hattab sen bize bol vermediğin gibi, aramızda adaletle de hükmetmiyorsun!' deyince Ömer (ra) pek öfkeleni ve adamın üzerine yürüdü.

¹¹ (Ebu Davud)

¹² (Ebu Davud)

¹³ (3/Âl-i İmrân 134)

Hürr İbni Kays hemen araya girerek:

- Ey Müminlerin Emîri! Allah Teâlâ Peygamberine “Sen af yolunu tut, iyiliği emret ve kendini bilmezlerle aldırma” buyuruyor. Uyeyne de bu cahillerdendir, diyerek yukarıdaki ayeti okudu.

Vallahi, Hürr (ra) ayeti okuyunca Ömer (ra) olduğu yerde kalıp hiçbir şey yapmadı. Ömer (ra) Kitabullah'ın yanında hemen durur, onu koyup geçmezdi.¹⁴

Rabbim bizlere de bu şuuru nasip eylesin.

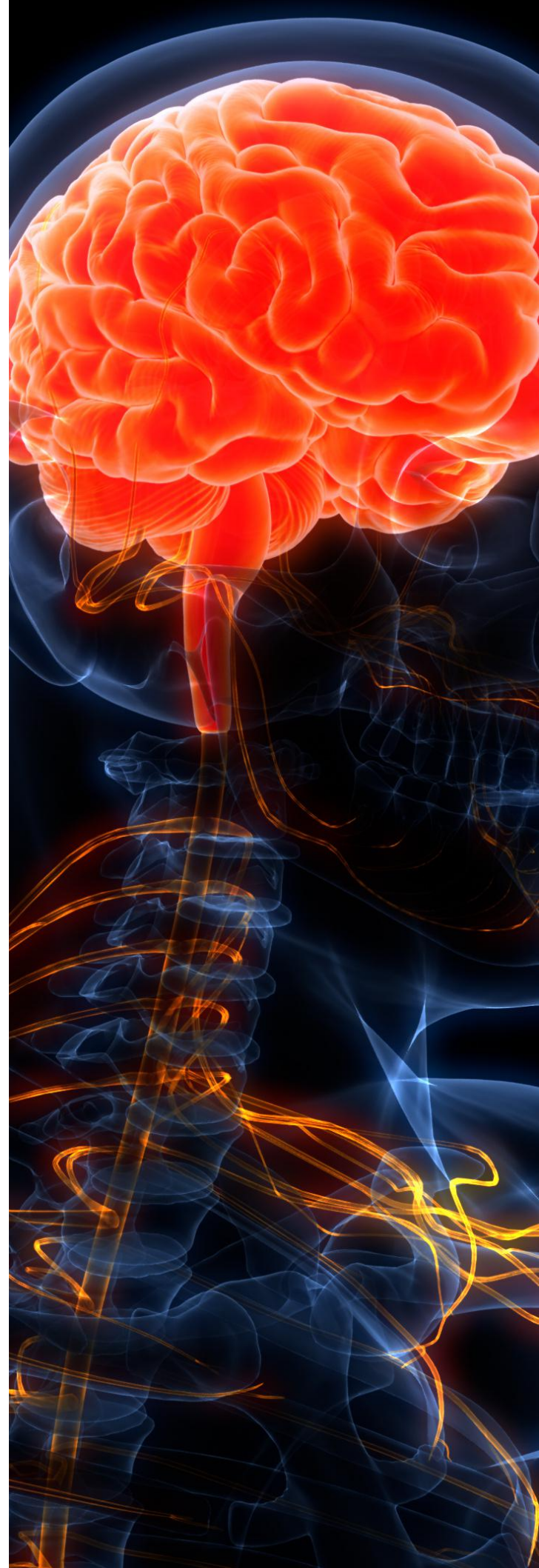
Öfkenin Fiziki Zararları

- * Soluk alıp vermede hızlanma
- * Kalp atışlarında hızlanma
- * Tansiyon yükselmesi
- * Kas geriliminin artması
- * Terleme
- * Titreme
- * Yüzde kızarma, sararma
- * Baş ağrısı, baş dönmesi
- * Mide şikayetleri; ağrı, bulantı ver yanmalar
- * Bağışıklık sisteminde zayıflama
- * Hastalanma riskinde yükselme
- * Hafıza ve düşünme süreçlerinde zayıflama
- * Uyku problemleri

Bu listenin tamamı öfkelenen kimse-nin zararınadır. Hiçbir faydası yoktur. Manidar bir atasözünde ise, 'öfke ile kal-kan zararlar oturur' denmiştir.

Rabbim bizleri muhafaza buyursun. Öfkelenildiğinde de rızası için şeriata uygun öfkelenmeyi nasip eylesin. Rab-bim cümle Müslümanları rıfk sahibi eyle-sin, vasat ümmet olmayı bizlere nasip ve müyesser eylesin. Âmin.

¹⁴ (Buhârî, İ'tisam)

HUCURAT SURESİ

TEFSİRİ

Muhammed Rıfat

Seslerinizi Peygamber'in Sesinin Üstüne Yükseltmeyin

Hamd, Âlemlerin rabbi olan Allah'a (cc) aittir. Salât ve selam, kendisine itaat etmek ve yolundan gitmekle emrolduğumuz âlemlere rahmet olarak gönderilen Allah'ın (cc) Rasulü Muhammed Mustafa'nın üzerine olsun.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ
النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ
أَنْ تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ

“Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamber'in sesinin üstüne yükseltmeyin. Birbirinize bağırdığınız gibi, Peygamber'e yüksek sesle bağırmanın; yoksa siz farkına varmadan amelleriniz boşa giderir.”

“Ey iman edenler!” buyrulurak müminlere yeni bir emir verilmektedir. Bu emre dikkatleri çekmek ve önceki emirden farklı ve önemli bir emir olduğunu hissettirmek için de hitap tekrar edilmiştir.

İbn Ebi Müleyke dedi ki: “Bana Abdullah b. ez-Zübeyr'in anlattığına göre Akra' b. Habis, Rasulullah'ın (sav) huzuruna geldi, Ebu Bekir: 'Ey Allah'ın Rasûlü! Sen bunu kavmine başkan tayin et' dedi. Ömer de: 'Hayır, ey Allah'ın Rasulü sen bunu başkan tayin etme' dedi. Rasulullah'ın (sav) huzurunda bu şekilde karşılıklı konuştular ve nihayet seslerini yükselttiler. Ebu Bekir, Ömer'e: 'Senin bütün istediğin bana muhalefet etmektir' dedi. Ömer ise: 'Hayır ben sana muhalefet etmek istemedim' dedi. Bunun üzerine **“Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamber'in sesinin üstüne yükseltmeyin...”** ayeti nâzil oldu. (Abdullah b. ez-Zübeyr) dedi ki: Bundan sonra Ömer, Rasulullah'ın (sav) huzurunda konuştu mu ne dediğini açık söylemesini (yüksek sesle tekrarlamasını) istemedikçe konuşmasını duyamıyordum.¹

“Seslerinizi Peygamber'in sesinin üstüne yükseltmeyin.” Konuştuğunuz zaman sesinizi onun sesinden daha yüksek çıkarmayın! “Birbirinize bağırdığınız gibi, Peygamber'e yüksek sesle bağırmanın” Yani onunla konuştuğunuzda kendi aranızda konuştuğunuz gibi konuşmayın. Aksine sesinizi onun sesinden daha yavaş çıkartın. Birbirinize hitap ettiğiniz gibi ona ismiyle ve künyesiyle hitap etmeyin. Tazim ve ihtiram için ona "Ey Allah Rasulü!" gibi saygı ifade eden sözlerle hitap edin.

Surenin birinci ayeti Allah'a ve O'nun Peygamberine karşı takınılması gereken terbiyenin ilk aşamasıdır. Her şeyi işiten, her şeyi bilen Rabbimize karşı takvalı olmak, Allah'ın ve Rasulü'nün önüne asla geçmemek... İkinci ayette ise bu terbiyenin sonraki aşaması bildirilmektedir. Bu da müslümanların Peygamberleri ile konuşmalarında, ona seslenişlerinde ortaya çıkan, kalplerinde ona besledikleri saygıdır. Müslümanlar, davranışlarında Rasulullah'ın (sav) şahsını kendileri ile bir tutmamalı, O'na seslenirken birbirlerine seslenir gibi seslenmemeliler ki farkında olmadan amelleri boşa gitmesin.

Allah (ac) “Ey iman edenler!” gibi gönüllere hitap eden bir nidayla müminleri bu terbiyeye çağırarak, uymayanları ise amellerinin boşa gitmesi gibi büyük bir tehditle sakındırmaktadır. Böylece insanların kalpleri bu hoş seslenişin ve korkunç tehditin etkisi altında titresin ve şiddetle sarsılsın ki emri hakkıyla yerine getirsinsinler.

¹ (Buhari, Tirmizi, Musned)

Enes b. Mâlik diyor ki: “Rasulullah (sav) bir ara Sabit b. Kays'ı mescidde göremez oldu. Sahabîlerden biri: 'Ey Allah'ın Rasulü, ben ondan sana malumat getiririm' dedi ve gidip Sabit'i buldu. Onu evinde oturup başını yeri eğmiş bir halde gördü. Ve ona 'Sana ne oldu?' diye sordu. Sabit: 'Çok kötü bir şey oldu' diye cevap verdi. Zira o, yüksek sesle konuşan birisiydi. Rasulullah'ın (sav) yanında da sesini yükselterek konuşuyordu. Bu yüzden amelinin boşa gittiğini ve kendisinin cehennemlik olduğunu sanıyordu. O kişi Rasulullah'a geldi ve Sabit'in söylediklerini ona bildirdi.

Enes'in oğlu Musa diyor ki: “O adam, tekrar Sabit'e büyük bir müjde ile döndü. Zira Rasulullah (sav) o adama şöyle demişti: **"Git Sabit'e de ki: Sen cehennem ehli değilsin. Sen cennet ehlisin"**²

Enes (ra) diyor ki: “Biz, onun, aramızda gezdiğini görüyorduk ve onun cennetlik olduğunu biliyorduk. Rasulullah'ın vefatından sonra Ebubekir'in (ra) halifelliği zamanında Yemame savaşında, zekât vermek istemeyenlerle yapılan savaşta bizde bazı bozgunlar oldu. Bu sırada Sabit b. Kays geldi. O, kefenini giymiş buhur kokusunu sürmüştü. Bize şöyle demişti: “Arkadaşlarınızı (!) ne kötü huylara alıştırıyorsunuz.”³ Sabit, daha sonra savaştı ve öldürüldü. Allah ondan razı olsun.

"Seslerinizi Peygamber'in sesinin üstüne yükseltmeyin" emri, dünya gözüyle Rasulullah'ı (sav) göremeyen müminler için ne ifade etmektedir? Bu sorunun cevabını Kadı Ebu Bekir İbnu'l-Arabî şöyle vermektedir:

“Rasulullah'ın (sav) saygınlığı hayatta iken nasılsa, vefatından sonra da öyledir. Ölümünden sonra ondan nakledilen sözler derece itibarıyla ondan lafız olarak işitilen sözleri gibidir. Onun sözleri okunduğu takdirde huzurda bulunan herkesin sesini ondan daha yükseltmemesi, ondan yüz çevirmemesi icab eder. Tıpkı bizzat o sözü lafız olarak söylemesi esnasında onun meclisindeymiş gibi davranması gerekir. Şanı yüce Allah sözü edilen bu saygının çağlar boyunca devam edeceğine **"Kur'ân okunduğu zaman onu dinleyin ve susun..."** (Araf, 204) buyruğu ile dikkatimizi çekmektedir. Rasulullah'ın (sav) sözü de zaten vahyin bir parçasıdır. Açıklaması, fıkıh kitaplarında yer alan birtakım istisnalar dışında, Kur'ân-ı Kerim'in hikmeti gibi onun sözlerinin de hikmetleri vardır.”⁴

"yoksa siz farkına varmadan amelleriniz boşa gidebilir"

Amellerin boşa gitmesi şu iki şekilde olabilir:

1. Kulların haklarına karşı yapılan günahların cezası olarak sevapların haksızlık yapılan kimselere tazminat olarak verilmesi ki bu durumda ameller heba olmuş, boşa gitmiştir.

² (Buhari)

³ (Yani düşmanlarınızla çarpışırken dirayet göstermede gevşeklik gösteriyorsunuz.)

⁴ (Kurtubi Tefsiri.)

Nitekim Ebû Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, Rasulullah (sav): **"Müflis kimdir, biliyor musunuz?"** diye sordu. Ashâb "Bizim aramızda müflis, parasını ve malını kaybeden kimsedir" dediler. Bunun üzerine Rasulullah (sav):

"Şüphesiz ki ümmetimin müflisi, kıyamet günü namaz, oruç ve zekât sevabıyla gelip fakat şuna sövüp, buna zina isnâd ve iftirası yapıp, şunun malını yiyip, bunun kanını döküp, şunu dövüp, bu sebeple iyiliklerinin sevabı şuna buna verilen ve üzerindeki kul hakları bitmeden sevapları biterse, hak sahiplerinin günahları kendisine yükletilip sonra da cehenneme atılan kimsedir" buyurdular.⁵

2) Kişide iman olmazsa yaptığı amelin hiç bir kıymeti kalmaz ve boşa gitmiş olur. Rasulullah'ı (sav) örnek almayan ve O'na karşı gereken edebi göstermeyen kimselerin imanları zayıflar ve bir süre sonra kaybolur gider. Ve böylece kişi farkında olmadan amelleri boşa gidiverir... Rabbim bizleri böyle bir sondan korusun, razı olduğu kullarından eylesin..

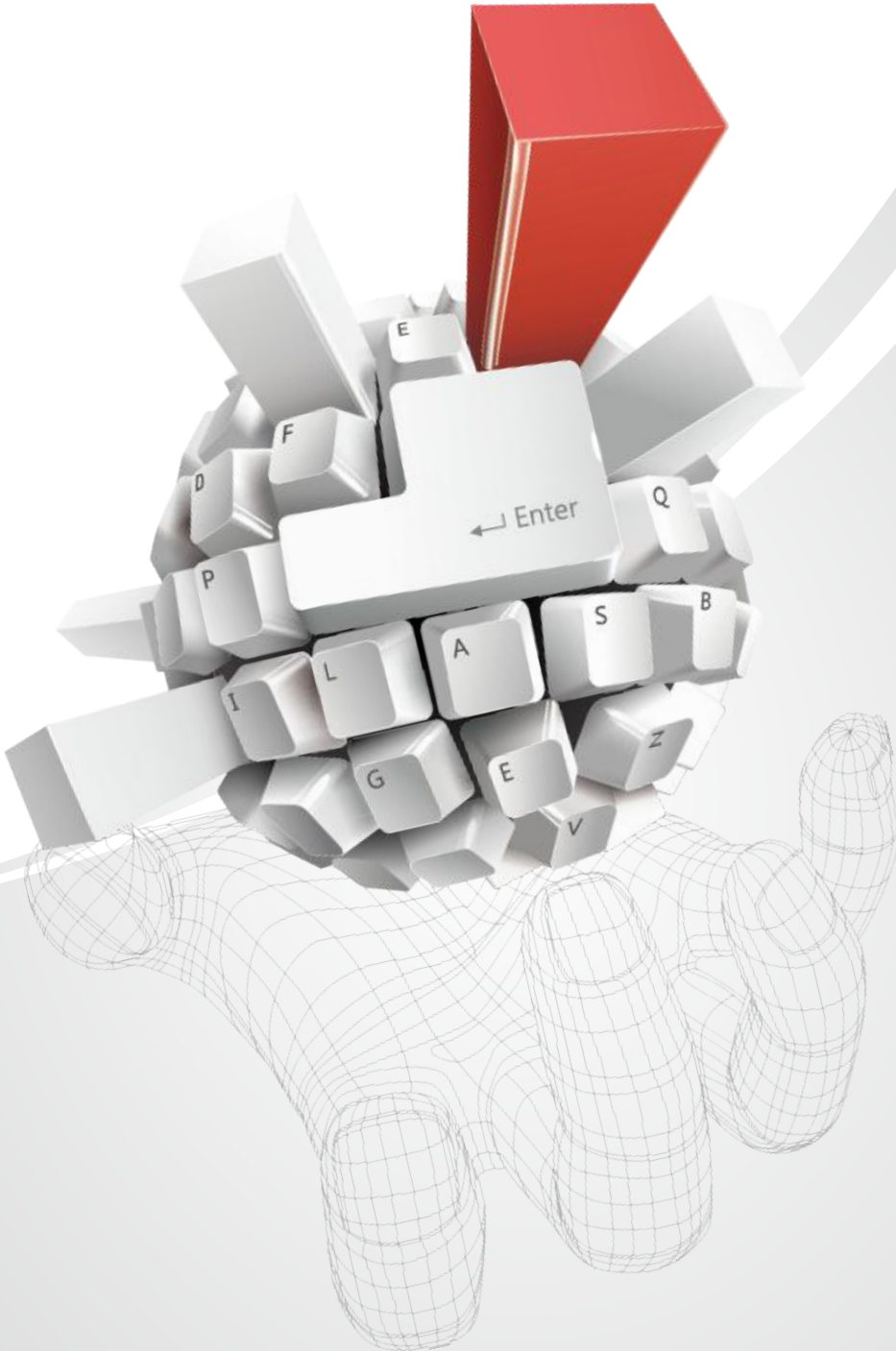
Velhamdulillahi rabbil alemin...

⁵ (Müslim, Tirmizi)

AKUSTİK KLAVYE SALDIRILARI

Burak Eryılmaz

İngiliz üniversitelerinden bir araştırma ekibi, mikrofon kullanılarak kaydedilen klavye tuş seslerinden % 95 doğrulukla veri çalabilen derin bir öğrenme modeli geliştirdi.

Araştırmacılar deneylerinde, klavyesi son iki yıldır tüm Apple dizüstü bilgisayarlarında kullanılan aynı dizüstü bilgisayarlarda kullanılan aynı dizüstü bilgisayarlarda kullandılar, hedeften 17 cm uzağa yerleştirilmiş bir iPhone 13 mini ve Zoom uygulamasını kullanarak kayıtları aldılar. Akıllı telefon kayıtlarında %95 doğruluk oranı elde ettiler. Zom ile kayıt edilen seslerden ise % 93 doğruluk elde ettiler. Skype ise % 91.7'lik bir doğruluk oranı sundu.

Bu tür bir saldırı, kişilerin şifrelerini, mesajlarını veya başka hassas bilgilerini kötü niyetli üçüncü taraflara sızdırabileceğinden veri güvenliğini ciddi şekilde etkiler. Bu saldırılara akustik saldırı denir. Bu yazımızda akustik saldırı nedir, buna karşı neler yapılabilir konularına değinmeye çalışacağız.

Akustik klavye saldırısı, klavye tuşlarına basıldığında çıkan seslerin analiz edilerek yazılan metnin çalınmasını amaçlayan bir saldırı türüdür. Bu tür saldırılar, klavye tuşlarının her birine basıldığında oluşan birbirinden farklı sesleri kaydederek ve analiz ederek gerçekleştirilir. Saldırganlar, ses kayıtlarını kullanarak yazılan metni tahmin etmeye çalışır.

Akustik klavye saldırısının çalışma mekanizması oldukça karmaşıktır ve aşağıdaki adımlardan oluşur:

- **Ses Kaydı:** Saldırgan, hedef kişinin klavyesini izleyerek veya ses kaydedici cihazlar kullanarak klavye tuşlarına basıldığında çıkan sesleri kaydeder. Her tuşun farklı bir sesi olduğundan, kaydedilen seslerin analiz edilmesi ile tuşların hangi sırayla basıldığı anlaşılabilir.

- **Ses Analizi:** Kaydedilen sesler, özel algoritmalar ve yapay zeka teknikleri kullanılarak analiz edilir. Bu analiz sonucunda, her bir tuşun çıkardığı seslerin hangi harf veya sembole karşılık geldiği tahmin edilir.

- **Metin Tahmini:** Seslerin analiz edilmesi sonucunda, yazılan metin tahmin edilmeye çalışılır. Saldırganlar, analiz sonucunda elde edilen veriyi kullanarak olası metin kombinasyonlarını değerlendirir ve en olası metni belirlemeye çalışır.

Akustik klavye saldırıları, çeşitli potansiyel tehlikeleri beraberinde getirir:

1. **Gizlilik İhlali:** Bu tür saldırılar, kişisel veya gizli bilgilerin çalınmasına neden olabilir. Özellikle iş dünyasında veya hükümet kurumlarında çalışan kişiler için ciddi bir tehdit oluşturabilir.

2. **Kimlik Hırsızlığı:** Akustik klavye saldırılarıyla elde edilen bilgiler, kimlik hırsızları tarafından kötüye kullanılabilir. Finansal hesap bilgileri veya diğer hassas veriler ele geçirilerek kişilerin kimlikleri çalınabilir.

1. Güvenlik Açıkları: Bu tür saldırılar, güvenlik açıklarını sömürerek sisteme yetkisiz erişim sağlayabilirler. Özellikle şifre tabanlı güvenlik önlemlerinin kullanıldığı sistemlerde risk oluşturabilirler.

Akustik klavye saldırılarına karşı alınabilecek önlemler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

Fiziksel Güvenlik: Klavye seslerini kaydetmek isteyen bir saldırganın fiziksel olarak erişim sağlaması gerektiğinden, bilgisayarınızı ve klavyenizi fiziksel olarak güvence altına alın.

Ses Maskesi: Sesli klavyeler veya klavye kaplamaları, klavye seslerini maskeleyerek analizi zorlaştırabilir. Örneğin, klavye kaplamaları veya klavye pedleri, tuşlara basıldığında çıkan sesleri emerek veya değiştirerek daha sessiz bir ortam sağlar. Bu, ses kaydedici cihazların veya mikrofonların klavye seslerini daha zor yakalayabilmesini sağlar.

Sessiz Klavyeler: Mekanik klavyeler yerine sessiz klavyeler kullanmak, seslerin daha az belirgin olmasını sağlayabilir. Ama şunu da unutmamak gerekir geliştirilen saldırı modeli sessiz klavyelere karşı bile son derece etkili olmuştur.

Frekans Filtreleri: Klavye seslerini analiz etmeyi zorlaştıran frekans filtreleri kullanmak, saldırıların etkisini azaltabilir. Örneğin, belirli frekansta bulunan klavye seslerini filtrelemek veya baskılamak, saldırganların doğru sonuçlara ulaşmasını zorlaştırabilir. Frekans aralıklarını değiştirerek farklı sonuçlar elde ediyor saldırganlar.

Yazılım Güncellemeleri: Klavye sürücülerinin ve güvenlik yazılımlarının düzenli olarak güncellenmesi, potansiyel saldırılara karşı daha güvenli bir sistem sağlayabilir.

Bütün bunların yanında teknoloji gelişmekte. Teknoloji geliştikçe mevcut olan saldırı yöntemleri gelişmekte, yanlarına yeni yöntemler eklenmekte. Bu güvenlik önemleri başlı başına bazen tam koruma sağlamayabilir fakat saldırganın işini zorlaştırabilir. Bu da saldırganın özellikle hedefinin siz olmadığını düşündüğümüz bir denklemde, vazgeçmesi ile son bulabilir. Ama aldığınız tedbirleri aşabilen bir saldırı gerçekleştiğinde saldırgan zorlanmadan yine alacaktır bilgileri.

Tedbirleri aldıktan sonra her ihtimale karşı yine akustik klavye saldırısı başarılı olacakmış gibi düşünüp hareket edersek daha fazla güvende oluruz. Ekran klavyesi kullanabiliriz hassas bilgileri girerken. Ekran klavyesi ve klavyemizi ortak kullanabiliriz. Ekranda bastığımız yerlerin takip edilme ihtimaline karşı. 123456 olan şifremizin ilk hanelerini ekran klavyesi ile girerken son hanelerini klavyemizden girebiliriz. Bu saldırganların bilgi almasını engellemez ama eksik bilgi aldırır saldırganlara. Aman ya olmaz bir şey deyip üşenirsek o an belki olmaz ama bir gün üzülebiliriz. Önemli bilgileri girerken üşengeçlik yapmamakta fayda var. Bunların yanında parola yöneticileri aracılığıyla da şifreler girilebilir. Bu da akustik klavye saldırılarına karşı önlem olur. Tabi bunun için güvenilir bir parola yöneticisi kullanmak gerekir.

Yazımızda akustik klavye saldırıları ve önlemleri hakkında bilgilendirmeler yapmaya çalıştık. İnternet ortamında her zaman saldırıya maruz kalacak gibi tedbir alarak ilerleyin. Her zaman saldırıya maruz kalabilecek gibi ilerleyin derken istediğimiz; tedbir almanız, paranoyak olmanız değil.

www.takvadergisi.org

